Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Кошт нумару — 5 кап.

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ БССР.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — 70 к. На 3 мес. — 2 р. На 6 мес. — 4 р. На 1 год — 7 р. Зьмена адрасу — 10 кап.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок нонпарэлі пасьля тэксту — 50 кап. За радок нонпарэлі пасярод тэксту — 1 руб. За радок нонпарэлі перад тэкстам — 1 р. 50 к. Сьмешныя — на 50 проц. даражэй. Зьніжка тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: за 1 дакумант — 60 кап., за кожны дадатковы — 30 кап. Беспрацоўныя і чырвонаармейцы за 1 дакумант — 15 кап., за кожны дадатковы — 5 кап. Публікацыі ЗАГС'у — 5 руб.

Падпіска прымаецца ў Цэнтрагенцтве Друку, ва ўсіх аддзяленьнях Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх паштова-тэлеграфных канторах.

Абвесткі прымаюцца канторай газэты: Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478

АДРАС РЭДАКЦЫІ—Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478. Тэл. рэдактара—769.

7-ы год выданьня. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА № 112 (1707) Чацьвер, 20-га мая 1926 г.

Барацьба ня спыняецца.

«Усё здарылася, як маланка. Я сам быў вельмі зьдзіўлен, што так хутка ўсё адбылося».—Так заявіў пан Пілсудзкі ў гутарцы з амэрыканскімі журналістамі наконт перавароту ў Польшчы.

Зусім, трэба сказаць, шчырае прызнаньне. Ваенны пераварот зроблен Пілсудзкім з быстратою маланкі. Усе неяк зразу, пасьля некалькіх узброеных стычак пілсудчыкаў з войскамі Вітаса, прызналі Пілсудзкага і зложылі перад ім зружжа. Загукалі маршалку «ура» як ППС і іншыя партыі лявіцы, так і правыя. Нават чорнасоценная газэта «Słowo», якая ўвесь час злосна агітавала супроць Пілсудзкага ў апошнім сваім нумары ў перадавым артыкуле зьвяртаецца да пана Маршалка з надзвычайна прыхільнай дэклярацыяй, на ўсе сто процантаў прызнае яго начальнікам дзяржавы. Больш таго, «Słowo»—орган буйных земляўласьнікаў, манархістых патрабуе, каб Пілсудзкі зараз жа стаў прэзыдэнтам. Чорнасоценная газэта з пафасам заяўляе, што калі пан маршалак зараз ня стане прэзыдэнтам, то мы скажам, што пан маршал **мог-бы быць Бонапартам, а ёсьць самы** звычайны мяцежнік.

Таксама рашуча патрабуюць роспуску сойму і сэнату ППС і іншыя партыі лявіцы.

Але Пілсудзкі з роспускам сойму і сэнату не таропіцца, ён пакуль што стараецца захаваць канстытуцыйны парляманцкі лад усімі магчымасьцямі. А чаму? Таму, што сам ня ведае, якжа далей, пасьля роспуску сойму і сэнату павесьці сваю палітыку, каб прайсьці паміж Сцылай і Харыбдай, каб ня выклікаць абурэньня і з боку правых, і з боку г. зван. левых.

Вось чаму заяўленьне Пілсудзкага, што «я сам зьдзіўлен, што так хутка ўсё адбылося», выклікае пытаньне: „а ці сапраўды ўсё адбылося?"

„Усё здарылася, як маланка". А што, калі пасьля маланкі загрыміць гром? А ці ня ёсьць ужо раскаты грому выступленьне супроць Пілсудзкага гэнерала Гальлера, які, маючы 27 000 салдат, утварыў другі ўрад у Пазнані і заявіў, што **ўсімі сіламі будзе абараняць незалежнасьць Пазнані ад дыктатуры Пілсудзкага.** А арганізацыя вайсковых атрадаў супроць Пілсудзкага гэнэралам Доўбар-Мусьніцкім?

Так што, радавацца Пілсудзкаму, а разам і пілсудчыкам, што «ўсё хутка так адбылося», ня прыходзіцца. Адбылося, то яно адбылося, але ня ўсё. Становішча пана маршалка ўВаршаве, як бачым з апошніх вестак, крыху пагаршаецца.

Ну, а калі-б падзеі ў Польшчы разьвінуліся так, што Пілсудзкаму сапраўды прышлося-б выступіць супроць парляманту і абвясьціць сябе дыктатарам? І гэта ня ёсьць яшчэ выхад з палажэньня. Стаць дыктатарам з дапамогай узброенай сілы—гэта адно, а замацаваць сваё дыктатарства пры тым эканамічным развале, пра тых вострых клясавых і нацыянальных супярэчнасьцях, чым сягоньня так багата Польшча—гэта нешта іншае і ня так гэта лёгка можа даццa, як некаторым думаецца.

Разгортваньне барацьбы і ход падзей у працягу бліжэйшых дзён пакажа нам, якім шляхам хочуць ісьці новыя правадыры і дыктатары, каб выратаваць Польшчу з таго надзвычайнага цяжкага становішча, да якога яе давялі папярэднія ўрады.

Англія ізноў рыхтуе змовы праціў СССР.

СПРОБА ЧЭМБЭРЛЕНА ЎЦЯГНУЦЬ У АНТЫСАВЕЦКУЮ ПАЛІТЫКУ МУСАЛІНІ.

РЫМ, 18-V. У блізкіх да міністэрства замежных спраў колах ходзяць весткі, што пры спатканьні Мусаліні з Чэмбэрленам у Рапалё Чэмбэрлен імкнуўся запэўніць Мусаліні ў патрэбе супольна выступіць проціў зблізкэньня Амэрыкі з СССР. Амэрыка мае зараз вялікія лішкі грошай і хоча якраз у Савецкім Саюзе знайсьці рынак для іх прыстасаваньня. Чэмбэрлен завяраў Мусаліні, што калі Італія падтрымае Англію ў гэтым, дык ангельскі ўрад падтрымае італьянскія інтарэсы на Бліжнім Усходзе.

Мусаліні, на думку гэтых колаў, аднёсься спагадна да прапановы Чэмбэрлена і пасьля гэтага між Італіяй і Англіяй распачаліся перамовы аб супольных выступленьнях на Бліжнім Усходзе.

У Францыі насьпявае шырокая забастоўка машынабудаўнікоў.

Стычка рабочых заводу Рэно з паліцыяй.

ПАРЫЖ, 18-5. Рабочыя галоўнага аўтамабільнага заводу Рэно ў Біланкуры ў часе перапынку на полудзень наладзілі мітынг. Паліцыя напала на рабочых і хацела арыштаваць прамоўцу, але прысутныя абаранілі яго. **У часе стычкі паранена 25 паліцэйскіх і шмат рабочых.** Арыштавана 7 рабочых. Між іншым паліцыя зьбіла сэкратара унітарнага саюзу мэталістаў.

Рабочыя некаторых майстэрняў галоўнага заводу распачалі забастоўку.

Увага: 12 мая адміністрацыя заводу Рэно абвясьціла лёкаут 6 тыс. рабочых, якія не згадзіліся на скарачэньне заработку.

Пачалася канфэрэнцыя аб разброеньні.

ПАРЫЖ, 18-5. На адчыненай у Жэневе папярэдняй канфэрэнцыі аб разброеньні, якую склікала Ліга Нацый, прысутнічаюць і тыя дзяржавы, што не зьяўляюцца сябрамі Лігі, але атрымалі запросіны на канфэрэнцыю. Старшынёю канфэрэнцыі абраны галяндэц Лёндан, бо прадстаўнік Францыі Поль Бонкур адмовіўся ад старшынства. Канфэрэнцыя ўхваліла скласьці дзьве камісіі, у якія ўвойдуць сябры пастаяннае дарадчае вайсковае камісіі Лігі Нацый і мешанае камісіі ў справе скарачэньня ўзброеньня, а таксама прадстаўнікі дзяржаў, якія не зьяўляюцца сябрамі Лігі.

Кампраміс радыкалаў з партыяй Радзіча.

Узуновіч застаецца прэм'ерам.

ВЕНА. 18-V. Перамовы прэм'ера Югаславіі Узуновіча з партыяй Радзіча скончыліся кампрамісамі: Павал Радзіч адмовіўся ад пасады міністра зямельнае рэформы, а Узуновіч узяў назад заяву аб адстаўцы і зьмяніў склад ураду.

Замест Радзіча міністрам зямельнае рэформы назначан таварыш старшыні скупшчыны Сібенік, сябра партыі Радзіча.

Справакаванае забойства Іенава і Агаева.

Рэжым у баўгарскіх астрогах яшчэ больш узмоцніцца.

ВЕНА. 18-V. Баўгарская паліцыя паведамляе, што палітычныя вязьні Іенаў і Агаеў злоўлены 13-га мая пры спробе ўцячы і застрэлены на месцы. Гэтае справакаваньне спробы ўцячы, як звычайна, выкарыстана адміністрацыяй астрогу, каб наладзіць яшчэ больш суровы рэжым у астрозе на падставе таго, што застрэленыя, ні-быта, падрыхтоўвалі масавыя ўцёкі палітычных вязьняў з астрогу.

Пілсудзкі замацоўвае перамогу.

РЭПРЭСІІ Ў ДАЧЫНЕНЬНІ ДА ПРАЦІЎНІКАЎ НОВАГА ЛАДУ.

Доўбар-Мусьніцкі—канкурэнт Пілсудзкаму ў дыктатары. Выступленьне Доўбар Мусьніцкага не абяцае посьпеху. Помор'е і Пазнань паступова заспакойваюцца.

Адноўлена вайсковая цэнзура друку.

Першае пасяджэньне рады міністраў.

16-га мая адбылося пад старшынством прэм'ера Бартэля першае пасяджэньне новага габінэту міністраў. Міністар унутраных спраў зрабіў справаздачу аб палітычным становішчы, міністар фінансаў—аб фінансавым становішчы.

Абедзьве справаздачы малююць надта цяжкае гаспадарчае становішча Польшчы.

Міністар чыгунак Бартэль паведаміў раду міністраў, што чыгуначны рух па ўсёй Польшчы ўжо наладжаны.

Прысяга новага ўраду.

У памяшканьні сойму адбылася 16-га мая прысяга сяброў новага польскага ўраду.

Прысягу ад усіх міністраў прымаў маршалак сойму Ратай.

Новы начальнік дэфэнзывы.

Начальнікам цэнтральнае палітычнае паліцыі назначан б. супрацоўнік гэтае паліцыі Лэнскі.

Начальнікам аддзелу грамадзкае засьцярогі варшаўскага камісарыяту ўраду назначан Кавецкі.

Раман Кноль таварыш міністра замежных спраў.

ВАРШАВА, 19-V. На пасаду таварыша міністра замежных спраў Польшчы назначан ранейшы пасланьнік у Літве Раман Кноль.

Заходнія правінцыі з большага заспакоены.

Становішча ў Кракаве.

Вайсковыя атрады, якія былі некалькі дзён назад адпраўлены на дапамогу Вітасу, зьвернуты назад. Цікавым зьяўляецца тое, што 3-ці уланскі полк, які лічыўся найвярнейшым урадавым палком, сьпяваў усю дарогу гімн Пілсудзкага «Першую брыгаду» і рабіў выкрыкі на чэсьць Пілсудзкага. У Кракаве ўсё спакойна.

Становішча ў Львове.

Калі толькі пачаліся ў Варшаве бойкі, генэрал Сікорскі, які знаходзіўся ў Львове, атрымаў ад міністэрства вайсковых спраў гэнэрала Мальчэўскага загад выслаць у Варшаву на дапамогу ўраду Вітаса 26-ты і 52 пяхотныя палкі. 26-ы пяхотны полк, які лічыўся найвярнейшым ураду Вітаса, адмовіўся выступіць проціў Пілсудзкага. Генэрал Сікорскі паведаміў тады міністра Мальчэўскага, што калі адмовіўся самы верны—26-ты полк, дык на іншыя палкі ніякае надзеі быць ня можа.

Калі Бэльвэдэр быў заняты войскамі Пілсудзкага, генэралСікорскі перайшоў на бок Пілсудзкага і адказнасьць за сваю папярэднюю няпрыхільнасьць пераклаў на міністра Мальчэўскага, якога Сікорскі трэбуе аддаць пад суд.

Надзвычайнае становішча ў Львове скасавана.

Становішча ў Быдгошчы.

Генэрал Доўбар-Мусьніцкі езьдзіць па Пазнані і Памор'і і агітуе за сваю ўласную дыктатуру. У Быдгошчы абвешчана надзвычайнае становішча. Арыштаваны начальнік гарнізону—генэрал Тома і ўвесь яго штаб за прыхільнасьць да Пілсудзкага. На месца генэрала Тома назначаны генэрал Кедроўскі, які разброіў і арыштаваў у казармах 62-гі пяхотны полк, западазроны ў прыхільнасьці Пілсудзкаму.

ПІЛСУДЗКІ РАСПРАЎЛЯЕЦЦА СА СВАІМІ ВОРАГАМІ.

Арышты гэнэралаў.

Гэнэралы ўрадавых войск Раздадоўскі, Загурскі, Андэрс, Кесьлер і Сушынскі арыштаваны пасьля боек у Віланове і перавезены ў Варшаўскую вайсковую турму.

Гэнэрал Станіслаў Гальлер ўцёк у Пазнань, а палкоўнік Апэткевіч—забіты ў часе боек каля Віланова.

Прасьледваньне эндэцкае газэты.

У зьвязку з нападам на рэдакцыю „Газэты Поранная Варшаўска" (орган эндэкаў) апошняя ня выходзіла 14-га і 15-га мая. 16-га мая газэта выйшла з некалькімі цэнзурнымі пропускамі. Супрацоўнік газэты Адольф Новачынскі, які заўсёды выдзяляўся пашквілямі па адрасу Пілсудзкага, арыштаваны ў першы дзень перавароту і дагэтуль сядзіць у Варшаўскай цытадэлі.

Арышты камуністычных дэпутатаў.

Палітычная паліцыя арыштавала 16-га мая ў Коўлі камуністычных дэпутатаў сойму—Прыступу і Пашчука.

З пакорнай галавой.

Генэрал Шэптыцкі, які знаходзіцца ў Катовіцах (Верхняя Сілезія) аддаўся ў распараджэньне Пілсудзкага.

Адноўлена цэнзура газэт.

ВАРШАВА, 19-V. Польскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: на сёньнешнім пасяджэньні рады міністраў быў заслухан даклад аб становішчы ў правінцыі. Маючы на ўвазе заспакаеньне правінцыі, урад ухваліў **не адмяняць цэнзуры прэсы. Час скліку нацыянальнага збору яшчэ не ўстаноўлен, бо часова выконваючы абавязкі прэзыдэнта старшыня сойму Ратай зараз занядужаў.**

Ахвяры перавароту.

Канчаткова аблічаны забітыя і параненыя ў часе перавароту ў Варшаве і бліжэйшых ваколіцах.

Забіта агулам 300 чалавек, паранена каля 1.000, з гэтае лічбы 250 чалавек надта цяжка.

ВЫСТУПЛЕНЬНЕ ПАЗНАНІ ПРОЦІ ПІЛСУДЗКАГА НЕ СПАТКАЕ ПОСЬПЕХУ.

ВАРШАВА, 18-V. «Дэйтшэ Альгемэйнэ Цэйтунг» паведамляе з польска-нямецкае граніцы пра рост уплыву ў пазнанскіх правых колах міністра гандлю ў габінэце Вітаса Асецкага, які, незважаючы на адстаўку ўсяго ўраду Вітаса, ня спыняе аддаваць загады, як міністр; гэта ён загадаў спыніць тэлеграфную сувязь між Торнам, Бромбэргам (Быдгос), Граўдэнцам і Варшавою. **Пазіцыя пазнанскіх правых колаў вельмі пахіснулася з прычыны таго, што паморскі ваявода Вахавяк выказаўся, хоць і ня проста за Пілсудзкага, але за Ратая і Бартэля. Дзеля таго, што і ў Верхняй Сілезіі за Пілсудзкага выказваюцца ўсё больш шырокія колы,—наўрад ці працягнецца ваенная барацьба проці Пілсудзкага.**

«Дэйтшэ Альгемэйнэ Цэйтунг» паведамляе, што Трампчынскі (старшыня польскага сэнату, які выехаў згодна даручэньня Ратая ў Пазнань для перамоў) ужо тэлеграфаваў у Варшаву аб тым, што сход дэпутатаў і сэнатараў 5-ці правых польскіх партый у Пазнані ніякім парадкам не зьяўляецца апошнім словам.

АБ ПЕРАВАРОЦЕ ПІЛСУДЗКАГА.

Водгукі ў Літве.

КОЎНА, 18-V. Водлуг думкі літоўскіх газэт, Пілсудзкі зрабіў пераварот у Польшчы згодна загаду з Англіі. Літоўскі друк прарочыць вострае пагоршаньне франка-польскіх дачыненьняў, а таксама павялічэньне ангельскага ўплыву ў Варшаве.

Ператварэньне Польшчы ў зброю ангельскае палітыкі на Ўсходзе Эўропы,—пішуць газэты,—раней за ўсё адаб'ецца на польска-савецкіх дачыненьнях і выкліча зьмены ў польскай палітыцы на ўсходніх граніцах Польшчы.

Пераварот Пілсудзкага выклікаў у Літве небясьпеку наконт польска-літоўскіх дачыненьняў.

Англія пасьля забастоўкі.

Крызіс у вугляпрамысловасьці зацягваецца.

ЛЁНДАН, 18-V. Ангельскае ўрадавае радыё паведамляе: «Сёньня—18-ты дзень забастоўкі горнарабочых. З прычыны нястачы запасу вугалю аднаўленьне нармальных умоў працы ў некаторых галінах прамысловасьці затрымліваецца і хоць у краі ёсьць значныя запасы іншага апалу, але ён траціцца вельмі эканомна. Чыгуначныя кампаніі маюць на складах значныя запасы вугалю, аднак, каб захаваць гэтыя запасы, некаторыя чыгункі Англіі скарочваюць рух паяздоў напалову проці нармальнага.

Абгавор праэкту Бальдвіна.

ЛЁНДАН, 18-V. Сёньня ўдзень пленум выканкому фэдэрацыі горнарабочых абмяркоўваў прапанову Бальдвіна наконт упарадкаваньня канфлікту ў вугольнай прамысловасьці. Пасьля пасяджэньня пленуму сябры выканкому фэдэрацыі мелі гутарку з Бальдвінам у палацы вобшчын. Гутарка цягнулася дзьве гадзіны. За гэты час уважліва быў абгаворан праэкт Бальдвіна. Пасьля гэтага прадстаўнікі горнарабочых заявілі, што выканком фэдэрацыі горнарабочых будзе пасядаць ізноў заўтра раніцою. Арганізацыі ўласьнікаў капальняў у асобных раёнах таксама абмяркоўваюць праэкт Бальдвіна.

Паход проці прафсаюзаў.

ЛЁНДАН, 17-5. Сярод кансэрватараў праводзіцца вялікая агітацыя за зьмену заканадаўства аб прафсаюзах. Прапануецца выпрацаваць законапраэкт, водлуг якога кожнае абвяшчэньне забастоўкі без паведамленьня і закрытага галасаваньня сяброў зацікаўленага прафсаюзу будзе лічыцца незаконным.

Арышты камуністаў.

ЛЁНДАН, 18-V. Прысланы весткі аб арышце 17-ці камуністаў у вугальным раёне Фаўфур і 3-х у Бриджэндзе.

(Працяг тэлеграм на 2-й стар.).

АНГЛІЯ ПАСЬЛЯ ЗАБАСТОУКІ.

(Працяг).

Ці сапраўды штрэйкбрэхерства сарвала забастоўху.

ЛЁНДАН, 18-V. З прычыны заявы правадыра аўстрыйскіх меншавікоў Отто Баўэра, нібы адною з прычын спыненьня ўсеагульнай забастоўкі ў Англіі было масавае штрэйкбрэхерства, трэба зазначыць, што нават водлуг афіцыйных даных за ўвесь час усеагульнае забастоўкі ў Англіі на ўрадавых вярбовачных пунктах было зарэгістравана блізка 330-ці тысяч дабрахвотнікаў. Пераважную большасьць іх складаюць буржуазныя студэнты ўнівэрсытэтаў, розныя дзялкі, пасрэднікі, канторскія служачыя і г. д. Дабрахвотнікі працавалі, галоўным парадкам, у галіне падтрыманьня асноўных відаў руху на чыгунках і шосах, а таксама абслугоўвалі парты.

Інтарэсы друкароў пацярпелі

ня менш, чым і іншых катэгорый бастуючых.

ЛЁНДАН, 17-5. У згодзе між прадпрыёмцамі і друкарамі гаворыцца:

1) Саюз не павінен ужываць рэпрэсій у дачыненьні да штрэйкбрэхераў.

2) Рабочыя не павінны зьбірацца на мітынгі ў памяшканьні майстэрняў у працягу працоўнага дню.

Выдатны прафсаюзны дзяяч, сябра саюзу друкароў, заявіў карэспандэнту ТАСС: **„Згода гэтая сьведчыць аб сур'ёзным кроку назад у дачыненьні да найбольш прывілегіраванай часткі ангельскіх рабочых. Цяпер,—казаў ён,—нам адцялі рукі“.**

Дапамога гарняком Англіі.

ВЕРХНЯ-УДЗІНСК, 17-У. Збор сродкаў на дапамогу бастуючым горнарабочым Англіі не аслабляецца. Рабочыя і служачыя на сходах робяць пастановы аб адліку аднадзённага заработку. На заклік аб дапамозе бастуючым чула адгукнуліся беспрацоўныя.

У ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ.

РАЗГОН РАБОЧЫХ ДЭМАНСТРАЦЫЯЎ У ВІЛЬНІ.

14-га мая адбыўся ў Віленскім месным садзе «Цялятніку» вялікі мітынг, на якім прысутнічала некалькі тысячаў чалавек. **Паліцыя разагнала мітынг штыкамі.**

Пасьля гэтага сабраўся яшчэ большы сход на катадральным пляцы каля ратушы. Выкліканая **конная паліцыя 8 разоў кідалася ў атаку** на сход і нарэшце разагнала яго.

Агулам арыштавана каля 60 чалавек, абвінавачаных у «непаслушнасьці паліцыі» і ў «процідзяржаўнай агітацыі».

Канфіскацыі газэтаў.

Віленскі камісарыят ураду канфіскаваў 14-га мая № 7 газэты «Беларуская Справа» за зьмяшчэньне артыкулу пад назвай: «Дыктатура буржуазеі».

Адначасова канфіскаваны № 111 яўрэйскае газэты «Вільнэр Тог» за 14-ае мая.

Забарона сходаў і мітынгаў.

Гэнэрал дывізіі Рыдза-Сьміглы выдаў у Вільні загад, згодна якому забаронены ўсялякія дэманстрацыі, мітынгі, маніфэстацыі і іншыя сходы.

Галадоўка палітычных вязьняў.

Палітычныя вязьні Лукіскае турмы ў Вільні абвясьцілі 14-га мая галадоўку. Вязьні паслалі да Віленскага пракурора сьпісак трэбаваньняў, якія павінны палепшыць быт вязьняў і ўскорыць судовае сьледзтва.

Пракурор, які зьявіўся ў гэты-ж дзень у Лукіскую турму, адмовіўся прыняць дэлегацыю ад палітычных вязьняў і згадзіўся гаварыць з кожным вязьнем паасобку. Палітычныя вязьні з гэтай прапазыцыяй не згадзіліся. За ўпарадкаваньне справы ўзяўся дэпутат сойму Выгодзкі.

За дыктатуру.

(З польскага друку).

Сучаснае становішча нікога не здавольвае.—Віленскія пілсудчыкі за дыктатуру Пілсудзкага.—І Віленскія манархісты таксама.—Напалеон ці мяцежнік?

Той «хуткі паварот на законныя шляхі», аб якім пісаў варшаўскі падгалосак Пілсудзкага «Кур-Пор.» за 16 мая, неяк не вытанцоўваецца.

З аднаго боку, крайнія рэакцыянэры, сабраўшыяся ў Пазнані, думаюць яшчэ папрабаваць шчасьця ў далейшым аружным змаганьні з новым валадаром Варшавы. З другога боку ўсё болей «пану маршалку» назаляе клапатлівая неабходнасьць выявіць нарэшце, што ён зьбіраецца рабіць далей?

Сучаснае нявыяўнае становішча з яго рысамі пераходнасьці не здавольвае ўжо нікога.

У сталіцы пэпээсы, вызваленцы, брылеўцы нездаволены сучасным урадам Пілсудзкага, нездаволены яго нерашучаю палітыкаю.

Адзываюцца галасы й правіцыяльных пілсудчыкаў і галасы ў тым духу, што калі здавольвацца сучасным становішчам, дык ня варта было й кашу заварваць.

„Няўжо крывавая варшаўская трагэдыя была выклікана толькі дзеля таго, каб зьмяніць падзел міністэрскіх партфэляў, толькі дзеля таго, каб на мейсца прэзыдэнта Вайцяхоўскага Нацыянальны збор выбраў нейкую новую бязьдольную ляльку? Ва усім гэтым ёсьць нейкае трагічнае непаразуменьне“—заўважвае сумна „Кур. Віл“.

Гэтага мала віленскім пілсудчыкам. Яны прагнуць дыктатуры «свайго» маршалка.

„Але-ж увесь край“—піша „Кур. Віл.“—„бачыць у маршалку Пілсудзкім больш чым генэрала, які бароніць інтарэсы войска. Бачыць у ім вялікага змагарніка за незалежнасьць, аднаго з тварыцеляў адраджонае Польшчы, які ў дні цяжкага гаспадарчага і маральнага крызісу прыходзіць, каб жалезнаю рукою ўвесьці лад і парадак у нашае ўнутранае жыцьцё, каб правесьці гаспадарчае аздараўленьне, а таксама вызваліць край ад палітычных спэкулянтаў.

Увесь край сумуе па якой-небудзь вялікай асобе, якая патрапіла-б вывесьці яго з цяперашняга вязладзя. Мы лятуцім усе аб рашучым, энэргічным правадыры, які патрапіў-бы разагнаць на ўсе чатыры вятры разгуляных партыйных караў і забраў у моцныя рукі руль нашага дзяржаўнага карабля.

Апраменены лягендаю, камэндант 1 брыгады заўжды выдаваўся нам гэткай асабістасьцю“.

І, нарэшце, рашучы зварот проста да Пілсудзкага:

„Пане маршалак! Увесь край чакае ад цябе (з вялікае літары!) моцных, рашучых учынкаў. Я пэвен, што нават шмат ранейшых палітычных праціўнікаў стане з Табою (ізноў з вялікае літары!), калі моцнаю рукою пачнеш уводзіць лад і парадак у нашае палітычнае і гаспадарчае жыцьцё“.

Вялікі перадавы артыкул віленскага абшарніцка-манархічнага «Слова» за 17 мая зьяўляецца якраз зацьвярджэньнем гэтых слоў. «Слово» заяўляе:

«Вось-жа мы катэгарычна сьцьвярджаем, што ўсё польскае грамадзянства, якое ўмее мысьліць, раней няпрыхільнае да Пілсудзкага, цяпер таксама, як і яго прыхільнікі дзівіцца, шкадуе, абураецца нават, што Пілсудзкі ня прыняў дыктатуры і сойму не разагнаў».

Ого, якімі раптам пілсудчыкамі сталі панове-манархісты і абшарнікі з Крэсаў!

Таксама, як і «Кур. Віл.»—«Слово» лічыць, што стварэньне ўраду Бартэля

„гэта, пане маршалак, замала, каб апраўдаць ня толькі зламаньне ваеннае дысцыпліны і канстытуцыі, але нават у параўнаньні чвэрткай тысячы трупаў і тысячай раненых, што пакрывалі Варшаву.“

«Слово» хоча верыць, што Пілсудзкі не загубіць свае справы:

«Мы хочам верыць, што Пілсудзкі не захоча загубіць сваю справу, мы не пазверым тым, што кажуць, нібы-та ён дзейнічаў бяз пляну.

Але ўмоваю нашаю ёсьць:

Каб маршалак Пілсудзкі прыняў становішча прэзыдэнта.

Каб зусіў сойм прыняць новую канстытуцыю з пашырэньнем камфэтэнцыі вярхоўнае ўлады.

Каб распусьціў сойм.

Калі гэтага ня зробіць, мы скажам яму: Пане маршалак, мог Ты быць польскім Банапартым, а ёсьць толькі вялікім мяцежнікам.“

Нарэшце, знайшлі кандыдата! Манархістам не хапала толькі кандыдата (ну й здаровага розуму, але аб гэтым яны не клапоцяцца). А цяпер яны гатовы памірыцца з кандыдатурай Пілсудзкага. Няхай спачатку будзе дыктатарам, а там можа і ў Банапартыя прабярэцца, і усё будзе добра...

Абы толькі споўнілася яшчэ адна ўмова „Слова“, не даданая тут, але выказаная вышэй у здавальненьні, што:

„ў часе памятных дзён майскае рэвалюцыі ня быў кінуты ў масы ні адзін сацыяльны лёзунг, ня быў вывешаны ні адзін чырвоны сьцяг.“

А вось гэта самая важная ўмова абшарнікаў. Няхай дыктатарствуе, няхай будзе Напалеонам, няхай будзе імпэратарам. Абы толькі маёнткі панскія засталіся цэлыя.

У Літве.

СПРАВА 98.

У Ковенскім акруговым судзе пачаўся разгляд справы 98 чалавек, абвінавачаных у камуністычнай агітацыі ў часе парляманцкіх выбараў у 1923 годзе.

Абвінавачаныя выступалі тады пад назваю рабочае партыі.

Студэнцкая канфэрэнцыя.

18-га мая адчынілася ў Коўні канфэрэнцыя студэнтаў унівэрсытэтаў усіх Балтыцкіх дзяржаў. На канфэрэнцыю прыехала каля 120 дэлегатаў розных унівэрсытэтаў.

Польска-літоўскі канфлікт.

КОЎНА. 18-У. 14-га мая польская прыгранічная варта ў Уцянскім павеце перанесла дэмаркацыйныя слупы на 90 мэтраў на літоўскую тэрыторыю.

Літоўскі ўрад паслаў з гэтае прычыны Ліве Нацый ноту пратэсту.

На ўсесаюзным зьезьдзе гарнякоў.

Мерапрыёмствы дзеля зьнішчэньня няшчасных выпадкаў.

На 5-ым зьезьдзе горнарабочых нарком працы Шмідт зрабіў даклад аб ахове працы ў горнай прамысловасьці. Сучасныя даныя сьведчаць,—зазначыў ён,—што рост няшчасных выпадкаў у вытворчасьці павялічваецца. На горных работах ёсьць дзьве ўстановы нагляду: адна знаходзіцца пад загадам ВСНГ, задачаю якое зьяўляецца тэхніка працы, а другая—ахова працы НК Працы. Такое становішча нельга лічыць нармальным. Зараз узьнята перад СНК пытаньне, каб быў заснаваны адзін орган па тэхніцы безапаснасьці, які будзе праводзіць патрэбныя мерапрыёмствы і наглядаць за іх ажыцьцяўленьнем.

Далейшым пытаньнем, якое мае надзвычайнае значэньне для гарнякоў, зьяўляецца кватэрнае пытаньне. Яно мае шчыльную сувязь з пытаньнямі аховы працы. На кватэрнае будаўніцтва ў Данбасе адпушчана 10 міліёнаў рублёў. Гэтая сума, калі ня зьнішчыць, дык шмат палегчыць кватэрны крызіс рабочых Данбасу.

У садакладзе ад ЦК горнарабочых тав. Шульгін зазначыў, што асноўнаю прычынаю росту няшчасных выпадкаў зьяўляецца старое абсталяваньне. Апроч таго, часткаю ўплывае на рост няшчасных выпадкаў звыштэрміновая праца.

С. ГЭЛЬТМАН.

Эканамічныя і палітычныя падставы перавароту ў Польшчы.

Узброенае паўстаньне маршала Пілсудзкага мае шчыльную сувязь з палітычным і гаспадарчым становішчам Польшчы. Каб правільна аналізаваць і ацаніць падзеі, трэба пазнаёміцца з галоўнымі фактамі з гаспадарчага і палітычнага жыцьця Польшчы. а таксама вызначыць яе ўдзельную вагу ў сусьветным маштабе.

Абшар Польшчы.

Сучасная польская дзяржава ўзьнікла ў лістападзе 1918 году ў выніку пераваротаў у Намеччыне і Аўстрыі і, у першую чаргу, дзякуючы Кастрычнікавай рэвалюцыі, якая грунтоўна зьмяніла палітычны і гаспадарчы лад б. царскай Расеі.

У выніку Вэрсальскага ўгавору, міру з Савецкім Саюзам у Рызе ў сакавіку 1921 году і захвату Віленшчыны прыхільнікамі Пілсудзкага гэн. Жэлігоўскім, у склад Польшчы ўвайшла тэрыторыя ў 387.760 квадратных клм. з 27.200.000 жыхароў (водлуг перапісу 1921 г., зараз блізка 30 міліёнаў).

Па сваім абшары Польшча займае 30-е месца ў сьвеце і 6 е месца—у Эўропе, па ліку насельнасьці—11-е ў сьвеце і 6-е ў Эўропе. Польшча па абшару трохі менш УССР (4300.000 кв. клм.) і ў $3^1/_2$ разы больш за БССР. Па насяленьню яна трохі больш УССР (27.664 000 чал.) і ў 7 разоў больш за БССР (4.254.000 чал.).

Як відаць з гэтых лічбаў, Польшча стаіць на рубяжы між буйнымі і сярэднімі дзяржавамі. Гэта кідае некаторы водсьвет на яе міжнародную палітыку і яе становішча сярод кіруючых дзяржаў Эўропы.

Сьцісласьць насяленьня.

Для вызначэньня характару краю важнае значэньне мае густата насяленьня.

У Польшчы прыпадае 73 жыхары на кв. кілёмэтр. Па гушчы насяленьня яна стаіць на 11 месцы ў Эўропе можа быць залічана ў краіны з сярэдняю сьцісласьцю насяленьня (пры разьбіўцы краін на тры групы: слаба населеныя—да 50 зал. на кв. клм., сярэдняя—ад 50 да 100 і густа--звыш 100 ч. Да вельмі густа населеных залічаем краіны з лікам больш 200 чал. на кв. клм.).

Па гушчыні насяленьня Польшча стаіць на адным узроўні з Францыяй, вельмі мала ўступае Даніі (75,9 жых.) перасягае УССР (64,4 жых.) і, ў асаблівасьці (амаль у 2 разы) БССР (38,7 жых.). Аднак, тэрыторыя Польшчы ня ўсюды аднастайная. У яе склад увайшлі землі этнаграфічна-польскія, г. зн. з большасьцю польскага насяленьня, і этнаграфічна няпольскія, у якіх пераважную частку насяленьня складаюць украінцы і беларусы. Гэтыя землі ў Польшчы называюць крэсамі-акраінамі. Беларускія крэсы складаюць тры ваяводзтвы (губэрні): Віленскае, Навагрудзкае і Палескае; украінскія—Валынскае. Апрача таго, украінскімі зьяўляюцца ваяводзтвы Тарнопальскае, Станіславаўскае і частка Львоўскага (так званая Усходняя Галіцыя), як і ў беларускае ваяводзтва ўваходзіць частка Беластоцкага ваяводзтва.

Калі адлічыць толькі чатыры крэсавыя ваяводзтвы, якія займаюць амаль што адну трэцюю частку ўсяе дзяржавы, а толькі з аднэй сёмай усяго насяленьня, дык па сьцісласьці насяленьня Польшча становіцца на 7 месца (94,1 жых. на кв. клм.), шчыльна падыходзячы да густа населеных краін.

Зазначаная неаднастайнасьць Польшчы ня толькі ў тым, што ў яе склад уваходзяць крэсы, якія па свайму тыпу вельмі блізкія да БССР і УССР. Рэшту Польшчы можна падзяліць на дзьве часткі: прамысловы паўднёвы захад і земляробскі поўдзень і ўсход. Да прамысловай часткі залічаем 5 ваяводзтваў (усіх ваяводзтваў у Польшчы -22): Сілезію, Кракаўскае, Келецкае, Лодзінскае і Варшаўскае. Земляробская частка дзеліцца на 2 часткі з высока-інтэнсыўным земляробствам (гэта б. нямецкая Польшча) ваяводзтва Пазнанскае і Паморскае, і з сярэдня-інтэнсыўным—рэшта Польшчы. Гэты падзел некалькі ўмоўны, асабліва, калі ўзяць пад увагу, што падзел на ваяводзтвы не адпавядае падзелу на гаспадарчыя раёны.

У прамысловай частцы Польшчы сьцісласьць насяленьня значна павялічваецца, дасягаючы залюдненасьці Італіі (127 9) і Намеччыны (131,4), а ў паўднёва-заходнім кутку—вугольны басэйн і сумежныя мясцовасьці—можа быць параўнана з самымі густа населенымі краінамі Эўропы (Бэльгія—251,8 на кв. клм., Галяндыя—210,6, Сілезія—266 жых).

Нацыянальны склад.

Як было ўжо вышэй зазначана, Польшча не зьяўляецца аднастайнай па нацыянальнаму складу. Водлуг афіцыйнага перапісу 1921 году, да польскай нацыянальнасьці залічана 69 2 проц. усяго насяленьня. З 30,8 проц. няпольскага насяленьня—яўрэяў 7,8 проц., немцаў—3,8 проц., рэшта, калі адлічыць невялікую колькасьць дробных нацыянальнасьцяў, беларусы і ўкраінцы, якія складаюць большасьць насельнасьці ў пералічаных вышэй мясцовасьцях.

Польская афіцыйная статыстыка вельмі няпэўная, аб гэтым сьведчыць хоць-бы тое, што па яе матар'ялах беларуская большасьць (прычым большасьць адносная) ёсьць толькі ў Палескім ваяводзтве, таксама толькі ў трох з 8-мі паветаў Віленшчыны і ў трох з 7-мі паветаў Навагрудзкага ваяводзтва. Некаторы водсьвет на нацыянальны склад кідае статыстыка рэлігійных вызнаньняў: згодна яе, у Польшчы маецца: каталікоў—63,5 проц. грэка-каталікоў—11,2 проц. (гэта ўкраінцы ў б. Усходняй Галіцыі), праваслаўных—10,5 проц., эвангелістаў—3,9 проц., іудзеяў—10,5 проц. і іншых 4 проц.

Сацыяльны падзел.

Аб характары краю сьведчыць колькасьць гарадзкога насяленьня. Яно складае ў Польшчы 25,1 проц. (у БССР—14,8 проц.). Зьніжэньню процанту спрыяюць крэсы (хістаньне па ваяводзтвах ад 9 да 18 проц.). У этнаграфічнай Польшчы гарадзкога насяленьня шмат больш (па паасобных ваяводзтвах ад 21,6 да 44,8 процантаў).

Вельмі грунтоўным і цікавым зьяўляецца сацыяльны падзел насельнасьці:

Заможная кляса складае 22,6 проц., з іх: абшарнікі—0,3 проц., прамысloўцы—3,6 проц., дробная буржуазея—14,2 проц., вольныя прафэсіі—4,6 проц.

Сялянства—39,2 проц., з іх: заможныя (звыш 20 гэктараў на гасп.)—1,2 проц., серадзякі (ад 5 да 20 гэкт.)—13,0 проц., малазямельныя (ад 2 да 5 гэкт.)—12,6 проц. і малазямельныя (да 2 гэкт.)—12,2 проц.

Пралетарыят—38,2 проц., з іх: буйна-прамысловы—7,6 проц., сельска-гаспадарчыя і сэзонныя рабочыя—20,0 проц., іншыя рабочыя і служачыя—10,6 проц.

Тут належыць падкрэсьліць:

Першае—кляса абшарнікаў, ня гледзячы на тое, што яна зьяўляецца буйнай палітычнай сілай, колькасна мізэрная (усяго з сем'ямі каля 90,000 чал.);

другое—шматлікасьць дробнае буржуазеі, якая па колькасьці ў два разы перасягае буйна-фабрычны пралетарыят;

трэцяе—параўнаўча (РСФСР, БССР, УССР) малая колькасьць сялянства, якое складае толькі каля 2/5 насяленьня. Гэта мае вялікае значэньне таксама і пры параўнаньні з сельска-гаспадарчым пралетарыятам, якога толькі на палову менш, чым сялян;

чацьвёртае—нязначная колькасьць заможных сялян (кулакоў). Іх усяго з сем'ямі каля 360.000 чал., што складае 1,2 проц. ад усяго насяленьня і 3 проц. сялянства Адначасна наглядаецца пераважная большасьць малазямельных, якія складаюць асноўную масу сялянства (64 проц.), прычым заправўдная бедната (да 2 гектараў) складае палову малазямельных, трэцюю частку ўсяго сялянства і 12 працантаў усяго насяленьня (больш $3^1/_2$ міліён. чал.). Разам з сельска-гаспадарчымі рабочымі яны складаюць адну трэцюю частку насяленьня—10 міліёнаў чалавек. Тут трэба зазначыць, што асобныя групы сялянства нераўнамерна разьмяркованы па тэрыторыі краю. На поўдні (б. Галіцыя, паўднёвая частка б. царства Польскага) пераважваюць малазямельныя. Кулакі ў большай колькасьці засяляюць Варшаўскае, Беластоцкае ваяводзтвы (5,3 проц.), «крэсы» і, асабліва Пазнанскае ваяводзтва (10 проц. усяго насельніцтва) Гэтым, між іншым, тлумачыцца вядомы рэакцыйны характар гэтае часткі Польшчы;

пятае — зьвяртае ўвагу вялізная колькасьць сельска-гаспадарчых і сэзонных рабочых (адна пятая частка насельнасьці, з сем'ямі каля 6.000.000 чал.). Яны таксама нераўнамерна разьмеркаваны. У б. Галіцыі і асабліва на крэсах іх мала; галоўная маса сканцэнтравана ў Пазнанскім ваяводзтве і б. царстве Польскім. Гэта мае сувязь з сыстэмай вядзеньня гаспадаркі абшарыямі. На крэсах і ў Галіцыі (у Польшчы гавораць «Малапольшча») абшарнікі ў значнай меры карыстаюцца працай малазямельных ваколічных сялян, у другіх частках Польшчы—вядуць гаспадарку амаль выключна пры дапамозе сталых і сэзонных (на лета) рабочых. Шмат сельска-гаспадарчых рабочых працуе ў заможных сялян (папольску—гбуры);

шостае — буйна-прамысловы пралетарыят сканцэнтраваны ў нямногіх пунктах. З агульнае колькасьці, каля 800.000 чал. (на фабрыках, дзе звыш 50 рабочых) прыпадае на Верхнюю Сілезію—330 000 чал. або 43,2 проц., б. царства Польскае—315.000 або 41,2 проц., Малапольшчу (Галіцыю)—68.000 або 8 9 проц., б. нямецкую Польшчу—51.000 або 6,7 проц. У паўднёва-заходнім кутку Польшчы (Сілезія і прылежныя мясцовасьці) сканцэнтравана блізка 500.000 буйна-фабрычнага пралетарыяту, або каля $^2/_3$ усяе яго колькасьці.

(Працяг будзе).

У Саюзных Рэспубліках.

Выбух на фармацэўтычным заводзе.

МАСКВА. 19-га мая раніцою ў Ляфортаве на дзяржаўным фармацэўтычным заводзе здарыўся вялічэзны выбух, які зруйнаваў цэлы корпус. Выбух здарыўся з тае прычыны, што на электрычную праводку папаў бэнзол і зьнішчыў ізаляцыю, чым было выклікана кароткае замыканьне электрычнага току; апошняе дало іскру, ад якое загарэлася пара бэнзолу. Сіла выбуху была настолькі вялікаю, што трохпаверховы корпус заводу быў моцна псаваны. Увесь ніжні этаж выгараў. У суседніх будынках вылецела шкло і рамы. Пажар быў затушаны пажарнымі камандамі. У час разборкі ў ніжнім паверсе знойдзена 2 абгарэлых трупы мужчыны і кабеты. У час выбуху пацярпела 4 служачых. На заводзе ўсяго працавала 135 чалавек, у аддзяленьні, дзе здарыўся выбух—17 рабочых і служачых. Для выяўленьня падрабязных прычын пажару назначана камісія.

Каму павялічваць заработак у першую чаргу.

МАСКВА, 18-5. У зьвязку з пачаткам падрыхтоўчае працы ў галіне складаньня дзяржаўнага і мясцовага бюджэтаў на будучы апэрацыйны год прэзыдыум УЦСПС заявіў мясцом, што ў самым блізкім часе трэба супольна з зацікаўленымі саюзамі ўважліва праверыць, як пабудавана сыстэма заработку і як разьмяркоўваецца заработны фонд між асобнымі групамі працаўнікоў. Усе магчымыя сродкі на павялічэньне заработку павінны быць выкарыстаны ў першую чаргу на павялічэньне заработку працаўнікоў ніжэйшых груп, а таксама ўсіх кваліфікаваных груп (настаўнікі, мэдыцынскія працаўнікі), заработак якіх вельмі малы.

Становішча засеваў.

Перасеў азіміны ў Пензенскай губэрні.

ПЕНЗА, 17-V. Становішча азіміны ў губэрні ў сярэднім вызначаецца на 2,9 балы. Наогул становішча азіміны лепшае проці леташняга на адзін бал. 17 проц. азіміны загінула ад вымачкі. Азіміна будзе перазасявацца.

На Паўночным Каўказе засевы добрыя.

РАСТОЎ-ДОН, 17-5. Выпаўшыя ў Паўночна-Каўкаскім краі ў пачатку мая дажджы палепшылі становішча азіміны, якая зараз лічыцца вышэй сярэдняе. Ярына ўсюды добрая. Распукваюцца вінаграднікі, становішча якіх таксама ўсюды добрае. Ня дрэнную надзею падаюць сады і паплавы.

Дажджы пашкодзілі азіміне.

САРАТАЎ, 17-V. Азіміна ў частцы губэрні вымакла. Ярына добрая. Дажджу хапае. Майскія дажджы дасягнулі чвэрці гадовае нормы. У некаторых мясцох губэрні з прычыны дажджу засеў ярыны яшчэ не распачаўся.

Бюджэт Украіны.

Сэсія бюджэтнае камісіі Ўсеукраінскага ЦВК заслухала даклад Наркамфіну аб зьменах у бюджэце Ўкраіны на 1925 26 год

У дакладзе адзначана, што ў працэсе выкананьня бюджэту выявіліся некаторыя прашчоты, быў пераацэнен тэмп пашырэньня прамысловасьці і таваразвароту; адбылося скарачэньне вывозна-ўвознага пляну.

Цэнтр цяжкасьці перанесен на фінансаваньне прамысловасьці. Водлуг зьмененага бюджэту на фінансаваньне сельскае гаспадаркі Ўкраіны адпушчана 16 міліёнаў рублёў, на фінансаваньне прамысловасьці—27 міліёнаў. На капітальнае будаўніцтва прамысловасьці будзе выдана 58 міліёнаў рублёў. Значна скарочаны выдаткі на асьвету, ахову здароўя і сельскую гаспадарку.

Увесь бюджэт Украіны на сёлетні год збалянсаваны ў суме 90.700.000 р., з дэфіцытам у 8 700 000 руб.

Дапамога дзяржаўнага бюджэту мясцоваму складае 15 міліёнаў рублёў проціў 50-ці ў леташнім годзе.

Аднаўленьне параходных зносін з Англіяй.

Усе параходы савецкага гандлёвага флёту, якія плылі перад усеагульнаю ангельскаю забастоўкаю ў ангельскія парты і затрыманы ў зьвязку з забастоўкаю ў чужаземных партох, водлуг загаду управы сав. гандлёвага флёту накіроўваюцца ў парты Англіі.

17-га мая прыслана паведамленьне з Англіі, што параход «Гарыбальды», затрыманы з грузам у Брунсбютэлі, 16 мая паплыў у Лёндан.

Падарунак францускіх вінаробаў.

АДЭСА, 17-V. Самая буйная на Ўкраіне вінаробная станцыя ў Адэсе атрымала падарунак ад францускіх сялян-вінаградараў: 9 скрынак чаранкоў самых каштоўных гатункаў вінаграду.

Катастрофа на рэчцы.

МАХАЧ-КАЛА, 18-V. На рэчцы Сулак, каля аулу Чыр Юрт здарылася катастрофа: пасярод рэчкі патануў плыўшы паром. Загінула 19 чалавек і дзьве фурманкі з 4 бугаямі. Выратаваліся 11 чалавек і 2 бугаі. Паром знойдзен за дзьве вярсты ніжэй ад месца няшчасьця. Ужыты экстраныя меры, каб наладзіць пераправу.

Каўказ электрыфікуецца.

МАХАЧ-КАЛА, 18 V. Сёньня адчыніліся ў Камтор Кале электрычная станцыя і вадаправод пабудаваныя на сродкі жыхарства. Асабліва ў гэтай справе бралі актыўны ўдзел гарнякі.

Новы курорт на Каўказе.

УЛАДЫКАЎКАЗ. У Горнай Інгушэтыі знаходзіцца даліна Армхі («Сонечная даліна»), у якой клімат ня горшы, чымся ў Кіславодзку. З даліны адчыняецца прыгожы малюнак на Казьбек і сьнежны ланцуг галоўнага грэбня. У даліне чуць ня ўвесь год сьвеціць сонца і зусім няма вільготных горных туманаў.

Аддзел аховы здароўя Інгушэтыі распачаў будаваць у даліне санаторыі для сухотнікаў. Цэнтр выдаў на арганізацыю курорту 40 тысяч рублёў. Сёлета ў санаторыі будзе ўжо 40 ложкаў, а ў будучым годзе санаторы разгорнецца поўнасьцю.

Цукровая прамысловасьць Ўкраіны.

ХАРКАЎ. У сёлетнім гаспадарчым годзе на Ўкраіне мае быць пушчана ў ход 24 цукровыя заводы, якія да гэтага часу стаялі. Разам будзе працаваць 143 заводы, якія павінны даць блізка 48 мі міліёнаў пудоў цукру. На аднаўленьне цукровае прамысловасьці Украіны выдана 16 600 000 рублёў. Кантрактацыя буракоў будзе праведзена на абшары 366-ці тысяч дзесяцін, замест 300 тысяч дзесяцін у леташнім годзе.

Мароз на Паўночным Каўказе

СТАЎРОПАЛЬ КАЎКАСКІ, 17-V Гарачыня ў 22 градусы зьмянілася холадам. Дзьме паўночна-заходні вецер. Раніцаю нагледаецца мароз у 1 градус.

На палепшаньне быту рабочых.

ІВАНАВА-ВАЗЬНЯСЕНСК, 17-V. Губ. аддзел саюзу тэкстыльшчыкаў выдаў 500 тысяч рублёў на пабудаваньне рабочага пасёлку і 750 тысяч на індывідуальнае крэдытаваньне па кватэрным будаўніцтву. Апошняя сума будзе разьмеркавана праз дзяржаўны банк на фабрыках.

Рост загатовак пушніны.

ХАБАРАЎСК, 19-5. За мінулы загатоўчы сэзон у краі загатавана пушніны на 4 мільёны руб., г. зн. на паўмільёна больш, чым летась.

Выгавар за нядбайныя адносіны да абавязкаў.

ЛЕНІНГРАД, 18 5. Губэрскі дысцыплінарны суд ухваліў агаласіць у друку выгавар старшыні дравянога трэсту Лалаву і загадчыку лясным аддзелам губэрскае зямель ае ўправы Шэйну за сыстэматычнае затрыманьне заработку сялян па лесазагатоўках, што выклікала справядлівыя нараканьні сялян. Запазычанасьць сялянам да мая дасягнула 200 тыс. руб. Зараз грошы выплачаны.

Абвешчан таксама выгавар кіраўніку запалачнае ф-кі імя Леніна Саламоцаву за тое, што ён не затрымаў у «Новгосстроя» 25 проц. забясьпекі скапчэньня падраднае працы, згодна ўгавору, з прычыны чаго была затрымка ў выдачы заработку рабочым на фабрыцы.

У САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

Сэктанцтва ў Шацкім раёне.

(Меншчына).

У вёсцы Таўкачэвічах пашырыла свой уплыў рэлігійная сэкта баптыстаў. У гэтай-жа вёсцы жыве і старшыня гэтае сэкты.

Апошнія часы баптысты ўжо не задавальняюцца прапагандаю сярод дарослых, а сталі ўцягваць і дзяцей.

Камсамольцы і піянэры добра павялі сваю працу і своечасова змаглі растлумачыць вучням, чаму вучаць баптысты. Гэтыя камсамольскія антырэлігійныя гутаркі даходзілі і да старшыні баптыстаў, выклікаючы яго бясьсільную злобу.

Сваю прапаганду ён дамагаўся павесьці праз школьных вучняў, бацькі якіх зьяўляюцца баптыстамі. Асабліва за гэту працу ўзялася адна дзяўчынка, гадоў 11, маці якой цёмная, няпісьменная, забітая жыцьцём удава—зьяўляецца ярою служыцельніцаю сэкты. Старшыня пры дапамозе мацеры стаў абрабляць на свой манэр яшчэ неакрэпшы розум дзяўчыны.

У школе, пры першай гутарцы аб рэлігіі яна падняла сябе супроць усіх вучняў і тыя неяк варожа адносіліся да яе. У адзін дзень гэта вучаніца не пайшла ў кляс, а на сходку баптыстаў, дзе дэклямавала рэлігійныя вершы.

У першы вучэбны пасьля гэтага дзень вучні патрабавалі выключэньня яе са школы.

Калі-ж настаўнікі растлумачылі вучням, што школа не павінна выкідаць дзяцей са сваіх сьцен, а дамагацца выхаваць іх у належным напрамку, дзеці патрабавалі як-небудзь пакараць яе. Парашылі на тым, што ў яе забіраецца кніга (якіх у школе быў вялікі недахоп) і перадаецца другому вучню, аднака з тым, каб яны карысталіся кнігай сумесна.

Гэты вучнёўскі суд выклікаў цэлую бурү ў старшыні баптыстаў і ён другі дзень, калі яшчэ ня зусім стала сьвітаць, зьявіўся ў кватэру настаўніцы. Там, стукаючы кулаком па стале і тыкаючы ёй у твар некія паперы, стаў крычаць і трэбаваць тлумачэньня, а таксама паказаць інструкцыі, на аснове якіх, яны, настаўнікі, дазваляюць весьці антырэлігійныя гутаркі, забараняюць дзецям наведваць сходкі баптыстаў, ну і шмат іншага. Пры гэтым ён увесь час пагражаў рознымі артыкуламі крымінальнага кодэксу, як 149 і інш.

Але як з Крымінальным Кодэксам, мусіць незнаёмы ні ён, ні настаўніца, бо абое ня ведалі, што прадугледжваецца гэтым артыкулам Кр. Код., але ўся гэта зьява давяла да істэрыкі настаўніцу.

Папрасіў выйсьці з кватэры зарваўшагася старшыню падышоўшы на шум настаўнік.

Проці старшыні баптыстаў узьнята была справа па 172 і 121 арт. Крымінал. Кодэксу.

Суд 12 вучастку Менскае акругі, разгледзеўшы гэту справу, пастанавіў: Старшыню баптыстаў ад абвінавачваньня па 121 ст. вызваліць, а па 172—прысудзіў к 1 месяцу прымусовае працы.

Але старшыня баптыстаў перад судом папрасіў у настаўніцы прабачэньня, на што апошняя згадзілася.

№.

Аб лясных распашках.

(в. Данілевічы, Лельчыцкага раёну, Мазырскае акругі).

Сяляне в. Данілевічы да рэвалюцыі надта мучыліся ад малазямельля. Кастрычнікавая рэвалюцыя дала магчымасьць сялянам раскарчаваць кавалак зямлі сярод лесу і гэтым выратавала іх ад надыходзячага голаду. Распашкамі сяляне карыстаюцца і да гэтага часу і плацяць за іх с.-гаспадарчы падатак. Лясьніцтвы-ж, у межах якіх знаходзяцца распашкі, вымагаюць, каб сяляне рабілі дагавор з лясьніцтвам на распашкі. З гэтым сяляне не згаджаюцца. Некалькі разоў лясьніцтва перадавала справу ў суд за гэтыя распашкі. Апошні раз у сакавіку г.-г. выклікаюць 40 чалавек у суд у сяло Лельчыцы, якое знаходзіцца ад Данілевіч за 25 вёрст. Позваю выклікалі сялян на 7 сакавіка, а калі прышлі ў суд сяляне ім сказалі: ваша справа будзе разьбірацца 18 сакавіка. Усе 40 чалавек павінны былі варочацца дамоў за 25 вёрст ні з чым.

18 сакавіка зноў усе пайшлі на суд. Пачалася разьбірацца справа. Сяляне паказалі, што іх распашкі ўведзены ў с.-г. падатак, а лясьніцтва патрабуе, каб бралі дагавор.

Разабраўшы справу, нарсуд апраўдаў усіх падсудных.

Гэткае зьявішча адбывалася не адзін, а некалькі разоў, што сялянам прыходзілася хадзіць на суд за распашкі за 25 вёрст і ісьці назад апраўданымі. Неабходна гэтае пытаньне ў далейшым вырашыць як можна ясьней, каб селянін ведаў адно: або ўводзіць распашкі ў с.-г. падатак, або рабіць дагавор з лясьніцтвам.

Селькор Рута.

Нацпалітыка ў школе.

(Бабруйшчына).

Сетка школ па акрузе такая: беларускіх—413, яўрэйскіх—32, польскіх—17, расейскіх—11 і латыскіх—1. Увесь час Акр. АНА трымала самы чуткі падыход да нацыянальнага пытаньня ў школе: былі выпадкі, што ня толькі ў пачатку году, а нават і ў сьнежні м-цы 2 школы з беларускай мовай выкладаньня былі пераведзены на польскую мову. Былі таксама выпадкі і адваротнага падыходу, калі ў гэтым адчувалася фактычная патрэбнасьць.

Адным чынам мы забясьпечылі поўнасьцю патрэбнасьць насельніцтва ў школе прымітыве на яго роднай мове.

Горш справа ідзе з сямігодкай: неабходна 1 сямігодка на расейскай мове (для вайсковых, галоўным чынам) і таксама неабходна польская сямігодка. Расейская спачатку будучага году будзе адчынена без асаблівых затрат. Што датычыцца да польскай, дык цяпер вядзецца падрыхтоўчая праца і мяркуем таксама спачатку навучальнага году яе адчыніць.

Дрэнна справа з памяшканьнямі для школ нацменшасьцяў. Як мы тут выварачваемся? Папершае мы будуем 2 новыя плянавыя яўрэйскія школы і адну польскую, а падругое—Акр. АНА заняўся практычным вывучэньнем і практычным вырашэньнем пытаньняў аб забясьпецы нацменшасьцяў школьнымі будынкамі і ўжо ў шэрагу раёнаў ёсьць станоўчыя вынікі: гэта сьведчыць аб тым, што к пачатку году мы на 100 проц. забясьпечым школы нацменшасьцяў больш менш здавальняючымі будынкамі.

Таксама справа і з літаратурай: пры ўсіх нашых грашовых беднасьцях Акр. АНА зрабіў усё магчымае, каб забясьпечыць школы нацменшасьцяў літаратурай. Цяпер Акр. АНА пры Цэнтральнай біблія тэцы адчыняе аддзяленьне яўрэйскай дзіцячай бібліятэкі імя Шолам-Алэйхэма.

Дрэнна справа з тым, што літаратуры, асабліва школьнай, для нацменаўскіх школ мала, а то зусім няма ў нашых выдавецтвах.

Трэба зазначыць, што нізавыя савецкія і прафэсыйныя арганізацыі, а таксама і насельніцтва досыць добра адносяцца да нацпалітыкі ў школе.

Характэрна адзначыць, што беларускае сялянства—каталікі, якое часта лічыць сябе «палякамі», дабравольна пажадала беларускую школу.

В. Серафімаў.

Сувязь гораду з вёскай.

Нашы шэфы добра працуюць.

(Вёска Турэц, Сьмілаўскага р., Меншчына).

Над нашым сельсаветам шэфствуюць Менскія сельска-гаспад. майстэрні.

Ва ўсім дапамагаюць нам шэфы. Выпісваюць газэты, літаратуру, па кожную вёску на чытальню даюць кожны месяц 3 руб.; для лікпунктаў зрабілі дошкі і закупілі сшыткаў і алаўкоў. Адным чынам дапамагаюць усім, чым могуць.

Відаць, што з цікавасьцю адносяцца к сваёй працы.

Сяляне вельмі здаволены сваімі шэфамі і шлюць ім сваю шчырую падзяку затое, што яны дапамагаюць нам і цягнуць вёску з цемры.

Вёрткі.

„РЭЖЫМ ЗА ЭКАНОМІЮ“.

Праводзяць зараз рэжым эканоміі ўсе ўстановы. Што-ж, трэба берагчы народнае дабро, каб хутчэй дабіцца лепшага жыцьця.

Праводзіць рэжым эканоміі і Качынскае спажывецкае т-ва „Зорка“ (Меншчына).

А як яно праводзіць гэты рэжым?

Перш за ўсё ў Ратамскай краме раней быў адзін прыказчык, а зараз тры. Адзін грошы прымае, другі важыць тавары, а трэці глядзіць толькі, які элемэнт прыходзіць у каапэратыў (хто яго ведае, навошта гэта ведаць каапэрацыі).

Яно то можа і патрэбна будзе пазьней і тры прыказчыкі, як ужо настае дачны сэзон, але штат трох прыказчыкаў уведзен у Ратамскай краме мусіць ужо каля двох месяцаў.

А вось яшчэ лепшае зьявішча.

Праўленьне Качынскага спаж. т-ва „Зорка“ намеціла правесьці шэраг рэвізіяў па сваіх аддзяленьнях. Была такая рэвізія і ў Дзехцяроўскім аддзяленьні.

Сябры рэвізійнай камісіі т.т. Цярэньцяў і Мухнікі прыехалі ў Дзехцяроўку, адчуваючы найвялізарную адпаведнасьць за працу. Дзеля такой важнай справы ня шкода сваіх сіл і энэргіі.

Ну, прыехалі, як гэта належыць. Зайшлі абгледзілі новае памяшканьне, якое пабудавана пад каапэратыў, а пасьля што-ж, трэба пахмяліцца, а тады ўжо за рэвізію брацца.

Зараз на стол бутэльку самагонкі, каўбасы і давай за здароўе новага каапэратыву завёртваць, як належа.

Хлябанулі добра і тады давай ужо рэвізію рабіць. Рэвізавалі, рэвізавалі, ды так пытлю далі, што дэфіцыту знайшлі ажно на 200 рублёў. Хаханькі гэта сказаць 200 рублёў. Можна гэтым вялізную дзюрку заткнуць у гаспадарцы.

Ну што-ж, каапэратар растратчык, заробіць добра нахлабучку, трэба было ведаць, што зараз рэжым эканоміі. З гэтымі думкамі і паехала рэвізія. Назаўтрае ў краме было знойдзена шмат такіх тавараў на паліцах, якіх рэвізія ня бачыла, а раз ня бачыла, дык і не рэвізавала—гэта-ж ужо кожнаму зразумела.

Ды дзе там рэвізаваць, калі гэтыя тавары, як туманныя карціны, адзін перад адным скакалі ў вачох. Можа каб рэвізія ды пасьля рэвізаваньня выпіла, дык-бы дэфіцыту мо й менш было-б, а так і так добра будзе.

А газэты ў вёскі, дык каапэрацыя ніводнай ніяк ня хоча выпісаць. Усё праўленьне хорам цьвярдзіць:

„У нас рэжым за эканомію“.

Селявін Язэп.

Адчыненьне дзіцячых установ у вёсцы.

(Барысаўскі раён).

З першага чэрвеня ў Барысаўскім раёне адчыняецца 2 ясьляў (у в. в. Азьдзяцічы і Веляцічы) і 3 дзіцячыя пляцоўкі (у в. в. Лошніца, Зачысьце і Глівені): адна сеткавая, адна каапэратывамі і адна грамадзянскімі арганізацыямі. Жанаддзел вядзе падрыхтоўчую працу, і ёсьць надзея, што гэтыя ўстановы будуць працаваць здавальняюча.

Практыка прошлага году паказвае, што пры належнай пастаноўцы працы сяляне да пляцовак адносяцца вельмі прыхільна.

В С.

(Капыльскі р., Случчына).

Зроблена падрыхтоўка да адчыненьня ўлетку дзіцячых ясьляў у прыналежнай вёсцы Пузава на 25 дзяцей і дзіцячай пляцоўкі ў в. Крывасёлках. Памяшканьні ўжо падрыхтаваны.

С.

З вясковых лістоў.

У Гарадзецкім раёне наогул бязьлітаснае зьнішчэньне прысадаў, але асабліва гэта прыкмячаецца на шляху паміж вёсак Мяркулавічы і Галгвачы. Кожны тыдзень—новыя пні.

Калі на гэта не зьвярнуць належнае ўвагі, хутка прысады будуць зьнішчаны.

Селькор Міхась.

У Гарадзецкім раёне (Бабруйшчына) асабліва ў сяльсаветах **Мала Страшкоўскім, Прыбарскім і Мяркулавіцкім** назіраецца захапленьне дарог пад пасевы. Некаторыя дарогі, як паскі, выглядаюць, праехаць немажліва, а некаторыя зусім заараны.

Неабходна аднавіць межы гэтых дарог.

Селькор М. Блісьцінаў.

Акруговая хроніка.

Курсы сэкратароў РВК.

Магілёў. З 21-га мая ў Доме селяніна адчыняюцца курсы для сэкратароў райвыканкомаў. Курсы працягнуцца да 4-га чэрвеня.

Новы кіно тэатр.

Ворша. У м. Капысі адчыніўся пастаянны кіно тэатр.

Пажарная справа.

Ворша. Па акрузе налічваецца 189 пажарных дружын. У дружынах пажарнікаў дабравольцаў—7779 чал., прафэсыяналаў—46. Коняй у дружынах: сваіх—3[illegible] і прымацаваных—756, труб—187 і бочак—630.

С. г. каапэрацыя ў пасяўной кампаніі

Клімавічы. Па Клімавіцкай акрузе ў пасяўную кампанію праз нізавую сетку с. г. каапэрацыі прайшла наступная колькасьць насеньня: канюшыны—1000 пуд., цімафееўкі—110 пуд., лубіну—430 пуд., сэрадэлы—235 пудоў.

ЗАГАРТАВАНЬНЕ ЗЬМЕНЫ ПА РЭЦЭПТУ АКРАНА.

У старадаўнай Спарце ўмелі выхоўваць моладзь. Юнакі былі дужыя, спрытныя, вынослівыя.

Ці ня думае наш акруговы аддзел асьветы ісьці па сьлядох выхаваўцаў са Спарты?

Акрана арганізуе экскурсіі сялянскае моладзі ў Менск.

Задачы і мэты вельмі паважныя.

Экскурсіі павінны навучыць моладзь быць **вынослівай**: 45 вучняў Лагойскае сямёхгодкі ўзростам ад 12 да 17 гадоў прышлі ў Менск пехатой. Адлегласьць Лагойску ад Менску—45 вёрст. 8 вучняў з Выпрацкай школы (узрост да 12 гадоў) прайшлі пехатою 50 вёрст. Ішлі два дні, г. зн. па 25 вёрст у дзень. Падобныя ж пераходы робяць іншыя экскурсійныя групы. Ці не зашмат гэта для пачатку, таварышы кіраўнікі?

Экскурсіі павінны навучыць моладзь быць здаволенай малым. (Рэжым эканоміі нават у харчох). Экскурсантам запрапанавалі ўзяць з сабою на тыдзень харчоў. Узялі дзеці па 5-6 фунтаў хлеба, а хто багацейшы—па фунціку сала або па поўрубля. Жуюць дзеці сухі хлеб, запіваюць чыстай вадзіцай і, цясьней падперазаўшыся, шагаюць па фабрыках, заводах, музэях і прафтэхшколах. Гавораць,—калі галоднае нутро, дык навука лягчэй успрыймаецца. Магчыма і так. Але, бясспрэчна, шклянка гарбаты або талерка гарачага супу справы не сапсавала-б. Затое дзіпячыя арганізмы былі-б гарантаваны ад заўчаснага аслабленьня.

Экскурсіі павінны далучыць удзельнікаў іх да гарадзкой культуры. Калі экскурсанты прышлі ў інтэрнат (2-ая школа па Ленінскай вул.), дык там нават ня было вады, каб змыць з твару дарожны пыл. Дзеці пачалі блытацца па суседніх дварох, шукаючы вады. Два дні хадзілі нямытыя. Сьцюдзёнае вады ў інтэрнаце няма і па гэты дзень. Адзіная раскоша—чысты вар, які сталі даваць толькі на днях. Але...«видит око, да зуб неймет». У ўсіх экскурсантаў ёсьць толькі тры кубкі. Тым, што стаяць апошнімі ў чарзе, дастаецца ўжо ня вар, а сьцюдзёная гатаваная вада. Росквіт гарадзкой культуры, як бачыце, у параўнаньні з вясковай, сягнуў далёка наперад.

Экскурсіі павінны загартаваць цела і дух экскурсантаў. Цела загартоўваецца надзвычайна добра. З прычыны адсутнасьці патрэбнага ліку сяньнікоў, некаторыя экскурсанты сьпяць на голай падлозе, на лаўках, на школьнай сцэне, не распранаючыся, падклаўшы адзін кулак пад галаву, другі пад бок. Толькі вось ня ведаем, наколькі загартоўваецца дух экскурсантаў. Калі ў групы экскурсантаў хапіла духу прысьці ў рэдакцыі са скаргаю значыць, мэта Акрана ня зусім дасягнута.

Ня ведаем таксама, наколькі ўдасца Акрана дасягнуць іншых мэтаў, якія яно паставіла перад сабою. Уражань не ад гарадзкой „культуры“, а галоўнае, ад гарадзкога гасьцінства ў экскурсантаў застанецца няўвельмі што добрае.

Праўдзін.

Аб працы акруговых плянавых камісій.

Апошні пленум ЦК УсеКП у сваёй пастанове па пытаньню гаспадарчага становішча і гаспадарчай палітыкі намеціў зусім ясныя шляхі ў галіне сацыялістычнага будаўніцтва СССР. Пленум ЦК адзначыў гэтак сама і ролю плянуючых органаў у новым гаспадарчым будаўніцтве. Умацненьне плянавасьці і ўвядзеньне рэжыму плянавай дысцыпліны ў працу ўсіх дзяржаўных органаў, узгадненьне працы як дзяржаўнага, так і мясцовага значэньня з агульным гаспадарчым плянам, пазбаўленьне ад стыхійных момантаў, якія вядуць да распыленьня і неэканомнага растрачваньня сродкаў у дзейнасьці паасобных дзяржаўных органаў—вось тыя грунтоўныя задачы, у выконваньні якіх галоўная роля належыць плянуючым органам.

Улічваючы гэтыя задачы ў абставінах Беларусі, зараз зьяўляецца неабходным паставіць пытаньне аб працы плянуючага апарату наогул і яго нізавых ячэек—акруговых плянавых камісій асабліва.

Дзеля ажыцьцяўленьня задач разьвіцьця ўсіх вытворчых сіл нашай рэспублікі неабходна, каб у кожнай акрузе і нават у кожным раёне плян гэтага разьвіцьця быў узгоднен з агульным плянам рэспублікі і каб ён адпавядаў задачам сацыялістычнага будаўніцтва. У варунках акругаў неабходна штодзённая праца па глыбокаму вывучэньню ўсіх вытворчых сіл і магчымасьцяў акругі, і на падставе гэтага вывучэньня—пабудова канкрэтных перспэктыўных плянаў гаспадарчага і культурнага разьвіцьця ў кожнай акрузе і ў кожным раёне. Такім чынам, ад момантаў стыхійнай працы, якія маюць месца яшчэ і да гэтага часу, неабходна рашуча пазбавіцца.

Гэтага мы дасягнем, калі праца па плянаваньню ў цэнтры рэспублікі будзе прыбліжана і цясьней узгоднена з акрвыккамітэтамі праз акруговыя плянавыя камісіі. Патрэбнага ўзгодненьня да гэтага часу ня было па пытаньнях працы мясцовага, акруговага значэньня, і ніякага ўзгодненьня па працы рэспубліканскага значэньня, якая праводзіцца ў акругах. Досыць часта здараліся выпадкі, што цэнтральныя органы ўкладаюць пляны на падставе насьпех сабраных па сваёй пэрыфэрыі ведаў і без належнай праверкі гэтых ведаў, а таксама глыбокага вывучэньня даннага раёну. Акрвыканкомам прыходзілася даведвацца аб гэтых плянах часта пасьля іх зацьверджаньня цэнтрам. Часта здараліся памылкі, якія прыходзілася ўжо пасьля папраўляць, хоць гэта не заўсёды магчыма было.

Трэба праз выданьне спэцыяльнага закону надаць належнае значэньне працы акруговых плянавых камісій, абавязкова ўстанавіўшы папярэдняе ўзгодненьне пытаньняў будаўніцтва ў акрузе як мясцовага, так і дзяржаўнага значэньня, з акр. плянавымі камісіямі.

Рэгуляваньне ўсёй вытворчай дзейнасьці ў акрузе і плянавае накіраваньне гэтае працы па сацыялістычнаму шляху, акрвыканкомы змогуць (і гэтак зараз робіцца) праводзіць праз свой плянуючы орган — акруговую плянавую камісію. Але акруговыя плянавыя камісіі, будучы мясцовымі камісіямі акрвыканкомаў і органамі дзяржаўнага плянуючага апарату, да гэтага часу ня маюць ніякага кіраваньня і інструктаваньня з боку Дзяржаўнай Плянавай Камісіі. Праца іх праходзіць упапёмку, вобмацкам і па розному ў кожнай акрузе. Неабходна ўдасканаліць, канкрэтызаваць задачы акруговых плянавых камісій, устанавіць яснасьць у іх працы, увесьці структуру і мэтады іх працы па ўсіх акругах аднальковыя. Распачаць гэту працу павінна нарада працаўнікоў акруговых плянавых камісій, якую Дзяржаўнай Плянавай Камісіі належыць склікаць у бліжэйшы час.

У ўмовах гаспадарчых задач сучаснасьці павялічваецца роля мясцовых плянавых камісій. Трэба й іхнай працы аддаць належную ўвагу.

А. Дзьякаў.

г. Магілёў.

Партыйнае жыцьцё.

Палепшым масавую працу.

(Чыгуначная яч. Крычаў, Калініншчына).

Ячэйка складаецца з 14 асоб, з якіх 5 сяброў, 9 канд. з 14 т. т.—12 рабочых і служачых чыгункі, а два чалавекі сяляне—старшыня і сакратар Варанеўскага сельсавету.

Ячэйка заметна расьце, выключна за лік чыгуначнікаў. 3 мая 1925 году прынята ў канд. 8 чалавек і 2 пераведзены у сябры. Ячэйка мае пэрспэктывы на рост і ў далейшым, галоўным чынам пасьля пабудоўкі дэпо, дзе будуць працаваць каля 150 рабочых.

Ячэйкавыя сходы праводзяцца без перабояў. За 4 месяцы кастрычнік-студзень было 12 партсходаў. Даведваемасьць сходаў акуратная. Абвестка дню на партсходы падбіраецца добрая. Беспартыйныя рабочыя наведваюць ячэйкавыя сходы ў сярэднім 10-12 асоб, вучоту іх не вядзецца.

Ячэйка ў цэлым актыўна ў абгаварваньні пытаньняў. Адзначаецца актыўнасьць у выкананьні партзаданьняў, але ня ўсіх сяброў ячэйкі. Бюро ячэйкі сваячасова рэагуе на маючыяся выпадкі парушэньня дысцыпліны асобнымі сябрамі ячэйкі.

Выкананьне пляну працы ідзе нармальна.

Партабавязкі паміж сябрамі ячэйкі разьмяркоўваюцца больш-менш раўнамерна. Праверка выкананьня партабавязкаў праводзіцца шляхам заслухоўваньня індывідуальных дакладаў у бюро, альбо на агульным сходзе ячэйкі.

Да існуючага палітгуртка прымацаваны ўсе сябры ячэйкі. Заняткі праводзяцца па кніжцы Яраслаўскага. Наведваньне слабае, галоўным чынам па прычыне занятасьці на службовай працы. Акрамя партыйцаў наведваюць гэты гурток 12 камсамольцаў і 1 з беспартыйных.

Ячэйкай сумесна з мясцкомам выдаецца насьценгазэта, якая выпускаецца ў клюбе. Адзначаецца значная зацікаўленасьць сяброў ячэйкі і рабочых чыгункі ў газэце.

Ячэйка працуе сярод рабочых і служачых ст. Крычаў (92 асобы) і гр-н Варанеўскага с с. Уся масавая праца заключаецца галоўным чынам у правядзеньні розных кампаній. Трэба адзначыць, што масавая праца сярод сялян Варанеўскага с-савету вядзецца слаба.

Праца сярод жанчын вядзецца галоўным чынам праз дэлегацкі сход з 30 дэлегатак; дзеля гэтае працы выз начан сябра ячэйкі; кіруе дэлегацкім сходам настаўнік. Сярод жанок чыгуначнікаў праца амаль што не вядзецца.

Пск-і.

Ячэйка адна з горшых у раёне.

(Абольская ячэйка КП б)Б, Полаччына).

Ячэйка арганізавалася ў 1925 годзе з сельсавецкай і чыгуначнай ячэек. Зараз яна мае 5 сяброў і 7 кандыдатаў.

Абольская ячэйка па сваёй працаздольнасьці лічыцца ў Ушаўскім раёне адною з горшых. Першае, што яна зусім не зьяўляецца сапраўдным кіраўніком таго раёну, які абслугоўвае. Гэта выразна выявілася пры перавыбарах Абольскага сельсавету. Тыя кандыдатуры, якія былі высунуты ячэйкаю, амаль што цалкам праваліліся. У выніку сельсавет, поруч з якім знаходзіцца партыйная ячэйка, ня мае ў сваім складзе ніводнага партыйца.

Вельмі дрэнна таксама кіруе ячэйка дэлегацкімі сходамі жанчын сялянак З гэтае прычыны праца сярод жанчын набыла нейкія новыя арганізацыйныя формы, падобныя на жаноцкае бюро на чале з камсамолкаю.

Ячэйка да гэтага часу ня здолела згуртаваць навакол сябе беспартыйнага сялянскага актыву, пры дапамозе якога яна ўвайшла б у гушчу сялянства і распачала-б кіраўніцтва імі. Наадварот, гэты актыў ячэйка часта спатыкала варожа і працаваць пры такіх умовах ніхто не згадзіўся.

Прыкмячаецца пасыўнае супярэчаньне беларусізацыі сярод сяброў і кандыдатаў ячэйкі, не зважаючы на тлумачэньні райкому. Калі глянуць у паперы ячэйкі, дык можна ўбачыць шмат інструкцый і загадаў райкому якія зусім не ажыцьцяўляюцца толькі таму, што яны напісаны на беларускай мове.

Палітыка-асьветная праца складаецца з таго, што на паперы лічыцца 2 палітгурткі, адзін па праграме Яраслаўскага, другі—па ленінскай праграме. Апошнім кіруе шэф сельсавету—штаб дывізіі. Але фактычна мала робіць. Таксама нічога ня зроблена ў галіне кіраўніцтва камсамолам.

У выніку такое працы мы бачым, што ячэйка за год павялічылася толькі на 1 кандыдата, якога райком яшчэ не зацьвердзіў. Між тым у Абольскім сельсавеце ёсьць умовы, якія спрыяюць росту ячэйкі, бо сельсавет знаходзіцца ў Ушаўскім раёне, які лічыцца прамысловым. Значыцца, там ёсьць і рабочыя.

Але ні рабочых, ні сялян ячэйка ня вабіць толькі таму, што яна зусім непрацаздольна.

Б. Б.

Задачы шэфскае працы.

У жыцьці вёскі шэфская праца, у якую ўцягнута шмат гарадзкіх рабочых і служачых, мае вялікае значэньне. Вось чаму тыя пастановы, якія былі ўхвалены на першым усесаюзным зьезьдзе па шэфству, маюць вялікае значэньне для ўсіх актыўных працаўнікоў вёскі.

Асноўны недахват шэфскае працы складаецца з таго, што вельмі часта шэф вядзе сваю працу, мінуючы мясцовыя органы, як: ячэйка, сельсавет і г. д. Задача шэфа—дапамагаць камуністычнай партыі і савецкай уладзе ў іх працы, а партыя і савецкая ўлада лічаць неабходным узмацніць вясковыя кам'ячэйкі і саветы, гэтыя апорныя пункты дыктатуры пралетарыяту. Дзеля гэтага шэф павінен усю сваю працу на вёсцы праводзіць праз мясцовыя органы, імкнучыся дапамагаць ім узмацніць іх апарат і ўзьняць іх аўтарытэт.

У практыцы шэфскай працы мы маем і такія выпадкі, калі гэтая праца на вёсцы, дзякуючы слабай увязцы шэфа з мясцовымі органамі і няведаньню вёскі, прыносіла карысьць у першую чаргу заможным элементам, а часам і кулацкім слаём вёскі.

Вось чаму ўсесаюзная нарада зьвярнула самую сур'ёзную ўвагу ўсіх шэфскіх таварыстваў на неабходнасьць праводзіць у сваёй працы вытрыманую клясавую лінію. Праца шэфа на вёсцы павінна быць пабудавана такім парадкам, каб яна абапіралася на пралетарскія і поўпралетарскія слаі сялянства і праводзілася-б пры актыўным падтрыманьні серадняка. Дапамога, якую шэф аказвае вёсцы, таксама павінна ісьці па лініі дапамогі гэтым слаём вёскі.

Поруч з прыцягненьнем да актыўнага ўдзелу ў сваёй працы беднякоў і серадьнякоў, шэф павінен таксама прыцягнуць і вясковую інтэлігенцыю. Вясковы настаўнік, аграном, доктар, фэльчар—усе яны павінны зрабіцца актыўнымі памоцнікамі шэфа ў яго вясковай працы.

Вялізным недахватам шэфскае працы зьяўляецца тое, што яна да гэтага часу ў большасьці выпадкаў складаецца толькі з культурнае працы: даклады, лекцы, газэты і г. д. Нарада прызнала неабходным, каб у шэфскай працы адна з пачэсных месцаў займала арганізацыйна-гаспадарчая дапамога вёсцы. Але гэту дапамогу ня трэба разумець, як падачку з боку шэфа вёсцы. Справа зусім ня ў тым, каб шэф падарыў трактар альбо грошы на арганізацыю каапэратыву. Шэф так павінен пабудаваць сваю арганізацыйна-гаспадарчую дапамогу, каб яна будзіла самадзейнасьць сельскага жыхарства.

Шэф можа і нават павінен аказваць тую ці іншую дапамогу ў матар'яльным сэнсе, але ня ў выглядзе падарунка. Напрыклад, узьнімаецца пытаньне аб арганізацыі сельска-гаспадарчага каапэратыву. Шэф можа даць частку сродкаў на гэты каапэратыў, але з умоваю, каб, папершае, сяляне таксама поўнасьцю ўносілі а падругое, каб тыя сродкі, якія шэф дасьць, праз вядомы тэрмін былі ізноў зьвернуты шэфу. Атрымаўшы назад свае грошы, шэф (на гэткіх самых умовах) можа іх ізноў укласьці ў іншае прадпрыёмства. Такі від арганізацыйна-гаспадарчае дапамогі будзе будзіць ініцыятыву сялянства, і гэта будзе не падачкай, а таварыскай дапамогай. Такім парадкам шэф зьявіцца той сілай, якая будзе штурхаць сялян на тое ці іншае мерапрыёмства, гэта значыць—ён будзе арганізатар,—тое, што мы жадаем ад шэфа.

На шэфа ўскладаецца яшчэ вялізная праца ў сэнсе ўзмацненьня вясковых арганізацый працаўнікамі. Тут неабходна ня толькі пасылаць з гораду ў вёску працаўнікоў, але разгарнуць працу па выхаваньню мясцовага вясковага актыву, падрыхтоўваючы добрых працаўнікоў для сельсаветаў, выканкомаў і г д. Разам з гэтым працаўнікі, пасланыя шэфам у вёску, павінны пасылацца на больш доўгі тэрмін, а ня толькі пагасьціць, каб яны змаглі вывучыць мясцовыя эканамічныя і палітычная варункі, пасьля чаго яны сапраўды змогуць прынесьці тую ці іншую карысьць. Гэтыя таварышы павінны ўсю сваю працу праводзіць разам з мясцовымі арганізацыямі, каб першыя сябе не адчувалі вышэйстаячымі над другімі. Наогул, пагоджанасьць у працы, асабліва ў такіх умовах, зьяўляецца галоўнай умовай для посьпеху шэфства. Калі працу будуць весьці хто ў лес, а хто па дровы, дык на мясцох будзе яшчэ больш непарадкаў, тады шмат вынікаў ад яе чакаць ня прыдзецца. Вось гэта павінны памятаць тыя таварышы, якія гэту працу праводзяць.

Ня меншае значэньне ў шэфскай працы мае плянавасьць. Тым больш тут не павінна быць раскіданасьці. Трэба праводзіць такую працу, якая ў даны момант будзе больш карыснай.

Вось асноўныя пастановы першае ўсесаюзнае нарады аб шэфскай працы. Усе гэтыя пастановы будуць тады з посьпехам ажыцьцёўлены, калі шэфскія таварыствы сустрэнуць з боку мясцовых арганізацый і працаўнікоў актыўную таварыскую дапамогу. Бо зусім зразумела, што калі да шэфа ня будзе прыхільных адносін з боку мясцовых арганізацый, ён мала чаго здолее зрабіць. Кантакт, пагоджанасьць між абодвымі— галоўная ўмова для працы. Шэфы і таварышы, якія працуюць на мясцох, павінны гэта помніць.

К.

АБ ВЫНІКАХ УСЕБЕЛАРУСКАГА ЗЬЕЗДУ СЯЛЯНАК.

(Рэзалюцыя, зацьверджаная Бюро ЦК КПБ)

1. Лічыць, што адначасовая праца двух зьездаў сялянак беларусак і яўрэяк мела вялікае палітычнае значэньне і выявіла збліжэньне сялян гэтых нацыянальнасьцяў. Правільна пастаўленая праца гэтых зьездаў, арганізацыя двух агульных пасяджэньняў, правільны тон агітацыі—усё гэта вядзе да далейшага зьнішчэньня нацыянальнай розьні.

2 Адзначыць, як станоўчы бок арганізацыйнай падрыхтоўкі зьездаў, грамадзкасьць, якая навакол іх разьвілася (дапамога работніц, рабочых дэлегатак, грамадзкіх арганізацый і савецкіх органаў).

3. Лічыць, што дырэктыва, якую даў ЦК КП(б)Б у частцы складу зьезду ў асноўным выпаўнена здавальняюча. Асноўны склад—малазямельных—62 проц., серадняцкіх гаспадарак—30 проц. і 8 проц. безьзямельных. Асноўная маса дэлегатак—сялянкі сярэдняга ўзросту і сямейныя (75 проц.), якія больш адсталыя, але маюць большы ўплыў у вёсцы. Большасьць сялянак ніколі ня былі на зьездах і не зьяўляюцца дэлегаткамі жаноч. аддзелу, або членамі выбарчых арганізацый.

4 Праца зьезду сялянак выявіла ў выступленьнях сялянак і ўзьнятых пытаньнях:

1) Аўтарытэт камуністычнай партыі і сав. улады на вёсцы значна вырас, але трэба адзначыць, што частка вясковых ячэек не абхватвае важных галін працы, у прыватнасьці працу сярод сялянак. Частка сельсаветаў слаба абслугоўвае патрэбы сялянак.

2) Як станоўчы бок, трэба адзначыць выяўленую ў выступленьнях сялянак патрэбу цеснага саюзу рабочай клясы з сялянствам, большую у параўнаньні з леташнім годам, актыўнасьць сялянак, большыя культурныя запытаньні і патрэбнасьці вёскі (запатрабаваньне школ, кніг, ясьляў, больніц і г. д.

3) Выявілася, што некаторая частка сялянства не зразумела яшчэ лёзунга саюзу бедняка з серадняком і ўсякага больш моцнага селяніна лічыць кулаком, ня зжыты яшчэ камбедаўскія настроі сярод бяднейшага сялянства.

5. Адзначыць здавальняючую падрыхтоўку зьезду і правільную яго арганізацыю. Адзначыць таксама здавальняючую падрыхтоўку раённых канфэрэнцый сялянак з боку акруговых і раённых камітэтаў партыі.

6. Зьезд поўнасьцю зацьвердзіў правільнасьць і сваячасовасьць задач па працы сярод сялянак, якія былі высунуты ўсебеларускай нарадай працаўнікоў па працы сярод жанчын, і паказаў настойлівую патрэбу паскорыць правядзеньне мерапрыёмстваў па эканамічнаму абслугоўваньню сялянкі і прыблізіць нізавы савецкі апарат да абслугоўваньня яе патрэб.

У зьвязку з гэтым, даручыць фракцыі ЦВК і Саўнаркому даць дырэктывы нізавым савецкім органам аб больш уважлівым абслугоўваньні патрэб сялянак і аб большым уцягненьні іх у працу сельсаветаў і РВК.

7 Паскорыць перагляд і зацьверджаньне прынятых на зьезьдзе рэзалюцый, даручыўшы гэту працу Палiткамiсii ЦК па кіраўніцтву зьездам разам з дакладчыкамі. Рэзалюцыю аб працы сялянак у савецкіх і грамадзкіх арганізацыях прапусьціць праз С. Н. К.

8 Лічыць мэтазгодным пастаноўку вынікаў зьезду на прэзыдыуме ЦВК

9. Партыйным камітэтам і ячэйкам на мясцох мець на ўвазе сялянак, якія пабывалі на зьезьдзе, пры вучоце, апрацоўцы і выкарыстаньні актыву сялянак.

10. З мэтай папулярызацыі 2-га ўсебеларускага зьезду сярод шырокіх мас сялянак лічыць патрэбным правесьці справаздачную кампанію аб працы зьезду на мясцох.

Аддзелу друку даць дырэктыву рэдакцыям газэт аб высьвятленьні ў друку вынікаў працы зьезду сялянак. Рэзалюцыі зьезду выдаць дадаткам да „Звезды“ і „Савецкай Беларусі“.

11. Бяручы пад увагу станоўчыя вынікі працы зьезду сялянак, лічыць скліканьне гэтага зьезду Цэнтральным Камітэтам КП(б)Б —правільным.

ХРОНІКА.

У Ленінскім камсамоле.

На гэтых днях закончыла сваю працу скліканая акружкомам ЛКСМБ нарада палітасьветпрацаўнікоў Менскай акругі.

Нарада выпрацавала наступны плян палітасьветнай працы на летні час: вывучэньне пастаноў зьездаў ЛКСМ, і XIV партыйнага зьезду, паглыбіць самаадукацыю камсамольцаў, зьвярнуць больш увагі на выхаваўча масавы бок камсамольскага жыцьця—вось галоўныя моманты гэтага пляну.

— Акружком ЛКСМ закончыў досьлед польскай працы ў Койданаўскім раёне. У выніках адзначан рост актыўнасьці рабочай польскай моладзі.

— На сваім апошнім пасяджэньні акружком ЛКСМ адзначыў слабае ўцягненьне камсамольцаў у каапэрацыю

Напрыклад, у Менску толькі 946 камсамольцаў каапэраваны. Акружком прапанаваў у камсамольскім друку правесьці кампанію за каапэрацыю; акрамя гэтага на шырокіх камсамольскіх сходах будуць стаяць асабістыя пытаньні аб значэньні каапэрацыі.

— Акружком ЛКСМ распачаў досьлед працы камсамольскіх груп №-ай стралковай дывізіі.

Для правядзеньня досьледу выдзелена камісія.

У ЦБ пралетарскага студэнцтва.

Студэнты Магілёва.

Нядаўна ў Магілёве арганізавалася гарадзкое бюро студэнцтва, якое яднае 500 чалавек слухачоў розных вышэйшых курсаў і школ г. Магілёву.

Лік студэнтаў на Беларусі.

У сучасны момант на Беларусі налічваецца 9507 студэнтаў, якія навучаюцца ў 4-ох вуз'ах, 3-ох рабфаках, 26 тэхнікумах і 2-ох партшколах.

Нарада кіраўнікоў Наркаматаў.

Па пастанове Калегіі НК РСІ, сёньня, 20-га мая, роўна а 6-й гадзіне вечара (заля пасяджэньняў НК РСІ) склікаецца **нарада кіраўнікоў (ці іх намесьнікаў) Наркаматаў і ўстаноў г. Менску**, якія знаходзяцца на госбюджэце, і прадстаўнікоў ЦПСаюзаў.

На парадку дня—**даклад Наркома РСІ т. Радус-Зяньковіча аб практычных мерах па ажыцьцяўленьню рэжыму эканоміі.**

Удзельнікам нарады пасылаюцца спэцыяльныя запросіны.

За зьніжэньне цэн на мэталы.

Надбаўкі на мэталы ў нізавой кааперацыі даходзяць да 100 проц. супроць каштоўнасьці тавару на заводзе Пераход тавару праз рукі некалькіх фактараў—вось прычына вялізных надбавак. Устанаўленьне сталых надбавак, правільная сыстэма дастаўкі і поўнае выкарыстаньне беларускай мэталёвай прамысьловасьці—спосаб зьніжэньня розьнічных цэн на мэталы.

Становішча ў Беларусі з такім прамысловым таварам, як мэтал, на які вёска з пачаткам працы ў полі, прад'яўляе вялікі попыт, знаходзіцца ў кепскім стане. Недахват мэталаў для сялянства тлумачыцца яшчэ тым, што патрэбы будаўнічага сэзону ў мэталёвых матар'ялах таксама вялізныя, а ўвоз мэталаў у Беларусь скарочан і не адпавядае ўсім патрэбам.

З прычыны жалезнага голаду, цэны на мэтал значна павялічыліся.

Вытворчае абсьледваньне выявіла вельмі высокія надбаўкі ў нізавых кааперацыйных арганізацыях. Так, напрыклад, цьвікі ў Ленінскім спажывецкім т-ве, Слуцкай акругі, цэняцца ў 6 р. 40 к. за пуд, супроць нармальных 5 р. 34 к.; сартавое жалеза ў сьвіслачскім сельск.-гасп. крэдытным таварыстве каштуе на 1 р. 07 к. пуд., даражэй звычайнай цаны; ацынкаванае жалеза ў Асьвейскім крэдыт. с.-г. т-ве, Полацкай акр., каштуе на 2 р. 73 к. на пуд даражэй звычайнай цаны. Такіх прыкладаў ёсьць шмат.

Такія ненармальныя надбаўкі тлумачацца двума прычынамі, як гэта зацьвярджае Бел. кантора Уралмэту. Папершае, высокімі накладнымі выдаткамі па даннаму кааператыву, а падругое, тым, што тавар дастаўляецца ў нізавую ячэйку не непасрэдна, а праходзіць праз некалькі інстанцый. Бываюць такія выпадкі, што сындыкат адпускае мэтал акруговаму кааперацыйнаму цэнтру, апошні з надбаўкай прадае Цэрабкопу, а Цэрабкоп з сваёй надбаўкай адпускае нізавому кааператыву. Калі нізавы кааператыў і робіць нават нармальную надбаўку, дык і ў тым выпадку спажывец атрымлівае тавар з надбаўкай у 100 проц. у параўнаньні з адпускной цаной на заводзе.

У інтарэсах пасьпешнай барацьбы з такім зьявішчам неабходна: прасоўваць тавар к спажыўцу, мінуючы розныя інстанцыі; разьмяркоўваць мэталы па раёнах, павялічваючы колькасьць у тых мясцах, дзе вядуцца хлебныя і сырцовыя загатоўкі; устанавіць сталы процант надбавак для ўсіх гандлёвых арганізацый і скараціць як мага больш накладныя выдаткі акруговых і нізавых кааперацыйных арганізацый.

Народны Каміс. Унутр. Гандлю Беларусі бязумоўна дасягне значных вынікаў у зьніжэньні розьнічных цэн на мэталы, калі ўстанавіць сталую надбаўку на ўсе віды мэталаў і вырабы з іх.

Сярэдняя надбаўка ў нізавой ячэйцы, якая ўстаноўлена НК Унутр. Гандлю на сартавое жалеза—65,9 проц; сюды ўваходзяць і выдаткі на дастаўку—41,9 проц. і гандлёва-накладныя выдаткі—24 проц. Такая накідка прадугледжвае найбольшую аддегласьць нізавога кааператыву да чыгун. станцыі (80 вёрст). Пры меншай аддегласьці надбаўка адпаведна зьмяншаецца.

Для акруговых цэнтраў надбаўка на сартовае жалеза ў сярэднім—33,7 пр., куды ўваходзяць і выдаткі па дастаўцы—15,7 проц. і гандлёва-накладныя выдаткі—18 проц.

Больш значных вынікаў дасягнем тады, калі правільна наладзім дастаўку мэталаў у нізавую кааперацыю. Бел. Кантора Уралмэталу мае на мэце з будучага апэрацыйнага году прадаваць мэталы буйным і абласным арганізацыям з умовай, каб тавар быў непасрэдна накіраваны з заводу ў акруговы цэнтр, або ў нізавы кааператыў.

Другая мера за зьніжэньне цэн—гэта выяўленьне вытворчых магчымасьцяй беларускай мэталёвай прамысловасьці і забясьпечаньне беларускага рынку ўласнай прадукцыяй. Не павінна мець месца спатканьне грузаў, як, напрыклад цьвікі з Аршанскага заводу вывозяцца з БССР, а ў Беларусь увозяцца цьвікі з РСФСР.

Ажыцьцяўленьне памянёных мерапрыёмстваў дасьць магчымасьць аздаравіць мэталёвы рынак у Беларусі.

В.

У Савеце Народных Камісараў.

Пастанова СНК па дакладу Беларускай С.-Г. Акадэміі.

Заслухаўшы даклад Беларускай С.-Г. Акадэміі, СНК ухваліў наступнае:

Прызнаць пастанову ўраду БССР аб аб'яднаньні б. Менскага і Горацкага с.-г. інстытутаў і аб арганізацыі Беларускай с.-г. Дзяржаўнай Акадэміі імя Кастрычнікавае Рэвалюцыі правільнай. Гэта пацьвярджаецца амаль што поўным захаваньнем кваліфікаваных працаўнікоў злучаных інстытутаў, а таксама залучэньнем цэлага шэрагу новых прафэсараў. Трэба таксама падкрэсьліць амаль што поўнае захаваньне студэнцтва былых с.-г. інстытутаў. Прыкмячаецца досыць хуткае разгортваньне працы габінэтаў, лябараторый, абсталяваньне кватэр для прафэсуры і студэнцтва.

Дзеля далейшага ўздыму с.-г. акадэміі даручыць Дзяржаўнай Плянавай Камісіі разглядзець пэрспэктыўны плян будаўніцтва і абсталяваньня акадэміі, асыгнаваўшы на бягучы будаўнічы сэзон 150.000 руб. Даручыць Народнаму Камісарыяту Грашовых Спраў выдаць с.-г. акадэміі 50 000 руб. у рахунак вышэйазначанай лічбы не пазьней 25 мая. Каб даць савецкім гаспадаркам акадэміі адпаведныя крэдыты праз Белсельбанк, даручаецца Эканамічнай Нарадзе БССР вызначыць разьмеры і умовы атрыманьня крэдыту.

Беручы пад увагу, што акадэмія мае вялікі ўплыў на ўздым тэхнікі сельскае гаспадаркі, даручыць Дзяржаўнай Плянавай Камісіі ўзьняць пытаньне аб магчымасьці пабудовы ў раёне акадэміі электрычнае станцыі.

Даручыць Народнаму Камісарыяту Земляробства ўлучыць у сетку для асушкі дач Горацкае акадэміі, а НК Асьветы прапануецца распрацаваць пытаньне аб пабудове ў акадэміі гідралябараторыі.

Даручыць Аршанскаму АВК распрацаваць пытаньне аб замацаваньні за акадэміяй усіх займаемых ёю памяшканьняў да поўнага ажыцьцяўленьня будаўнічае праграмы акадэміі.

Даручыць Народнаму Камісарыяту Аховы Здароўя арганізаваць пры акадэміі амбуляторыю і зуба-лекавы габінэт.

Каб акадэмія мела магчымасьць весьці сваю працу ў інтарэсах разьвіцьця сельскае гаспадаркі і каб шчыльней зьвязаць яе з дасьледчай працай іншых устаноў, даручыць НКЗему, НК Асветы, Інбелкульту распрацаваць пытаньне і ўнесьці праз СНК у Дзяржаўную Плянавую Камісію аб устанаўленьні больш шчыльнай увязкі с.-г. акадэміі з дасьледчымі і навуковымі ўстановамі.

Даручыць НКЗему забясьпечыць акадэмію поўнаю магчымасьцю весьці навукова-дасьледчую работу ў Жорнаўскім і Вяляціцкім лясьніцтвах.

Даручыць НКАсьветы і НКЗему забясьпечыць студэнтаў акадэміі летняй вытворчай практыкай у межах БССР.

Даручыць НК Унутр. Гандлю разам з гаспадарчымі органамі адчыніць у Горках унівэрсальны магазын дзеля забясьпечаньня запатрабаваньняў студэнцтва.

Даручыць Аршанскаму АВК зьвярнуць увагу на палепшаньне дабрабыту м. Горкі і скончыць працу па брукаваньню шашы ад гораду да вакзалу.

У мэтах паляпшэньня чыгуначных зносін з Горкамі даручыць упаўнаважанаму НКШляху паклапаціцца: а) пусьціць аўта-вагон паміж Горкамі і Воршай і б) пабудаваць вакзал у Горках. Лічыць патрэбным, каб «Аўтапрамторг» арганізаваў аўтабусны рух паміж Горкамі і Воршай.

Даручыць упаўнаважанаму пошт і тэлеграфу палепшыць тэлефонную сувязь паміж акадэміяй і Менскам.

Тэрмін увядзеньня мэтрычнае сыстэмы на вёсцы.

Пацьвердзіць пастанову Эканамічнай Нарады аб тым, што тэрмін увядзеньня мэтрычнае сыстэмы ў сельскіх мясцовасьцях устанаўляецца да 1-га чэрвеня сёлетняга году.

Жывёлаводзтва.

Досьлед Горацкай племяннной гаспадаркі.

У пачатку чэрвеня Наркамзем распачынае досьлед племяннной гаспадркі ў Горках, якая існуе каля 30 ці год і зьяўляецца адзінай у краіне па гадоўлі быдла нарвэскага і фінскага гатунку.

Досьлед мае высьветліць уплыў гаспадаркі на палепшаньне сялянскай скаціны ў далучанай часьці Беларусі.

Дзяржаўнае канаводзтва.

НКЗ закончыў досьлед дзяржаўнага коннага заводу ў саўхозе «Велень», Пухавіцкага р., Менскае акр.

Прызнана неабходным перавесьці завод у саўхоз «Самуэлева», Самахваловіцкага раёну.

Штучнае разьвядзеньне птаства.

НКЗ атрымаў 8 інкубатараў (машын для штучнага вываду курэй) і 8 элевсэсаў (штучных наседак).

З гэтага ліку 6-ць пар машын адпраўлена ў акругі (Барысаўскую, Бабруйскую, Слуцкую, Віцебскую і Магілёўскую) пташніцкім кааперацыйным т-вам.

Рэшта машын прызначана для т-ваў Меншчыны і Менскага пэдтэхнікуму.

Рыбная гаспадарка.

Новы завод.

НКЗ адчыняе новы рыбазавод-расаднік у Полаччыне (для разьвядзеньня карпа).

Завод мае 9 саджалак, у якіх зьмешчан чыстакроўны карп з Ціміразеўскай с.-г. акадэміі.

Гаспадарка «Красная Звезда».

Наркамзем распачаў арганізацыю буйнай рыбнай гаспадаркі «Красная Звезда» ў Мазыршчыне.

Вядуцца работы па рэгуляваньню вады ды інш. Саджалка гаспадаркі плошчаю ў 60 гэктараў будзе заселена гадавымі карпамі.

Досьлед азёр.

НКЗ распачаў досьлед азёр Віцебшчыны, якія прызначаны для засяленьня рыбаю (чудскім сігам і рапушкай).

Ахова здароўя.

Мэдыцынская сетка.

Нар. Кам. Аховы Здароўя распрацаваў 5-хгадовы плян будаўніцтва мэдыцынскай сеткі, які выяўляецца ў наступным:

а) на кожныя 12000 чал. жыхарства—1 больнічны ложак, 1 урачэбны пункт з зубным габінэтам і прыёмным пакоям на 4 ложкі.

б) у кожным раёне 1 больніца на 35 ложкаў;

в) у раёне кожнай амбуляторыі павінна быць 2 летніх ясьляў і

г) у кожным раёне па 1 дзіцячай кансультацыі і 1 санітарнаму доктару.

Рэнтгэнаўскія габінэты.

У Нова-Барысаве адчыніўся рэнтгэнаўскі габінэт. Устаноўкі для яго атрыманы з Нямеччыны.

Нар. Кам. Аховы Здароўя хадайнічае аб набыцьці рэнтгэнаўскага габінэту для Калінінщчыны.

Менскае таварыства ўзаемадапамогі.

Матывы таварыства.

На аснове дабравольнага сяброўства 24-га красавіка сёлетняга году ў Менску ўтварылася таварыства дапамогі бяднейшаму насельніцтву гораду. На атрыманьне ад таварыства дапамогі мае права тое беднае насельніцтва гораду, якое не застрахована органамі сацыяльнага страхаваньня і дзяржаўнага забясьпечаньня (саматужнікі, рамесьнікі, звозчыкі і г. д.). Таварыства вызвалена ад розных падаткаў і аплат.

Віды дапамогі і сродкі.

Таварыства дае дапамогу беднаму гарадзкому насельніцтву праз арганізацыю дамоў-прытулкаў, адзеньнем, апалам, грашмі мэдыцынскай дапамогай і інш.

Сродкі таварыства складаюцца з сяброўскіх узносаў, сродкаў органаў сацыяльнай забясьпекі і г. д.

У Белпэдтэхнікуме.

Краязнаўчы гурток.

Пры Бэлпэдтэхнікуме арганізаваўся краязнаўчы гурток. Летам сябры гуртка на вёсцы будуць запісваць новыя песьні, складаць справаздачы аб сваіх вёсках і г. д.

Сабраныя матар'ялы будуць перадавацца ў ЦБ краязнаўства.

Практычныя занятні.

У сучасны момант слухачы Белпэдтэхнікуму працуюць на фэрме «Крупцы», дзе займаюцца сельскай гаспадаркай.

Выпуск.

У сёлетнім годзе Менскі Беларускі пэдагагічны тэхнікум канчаюць 57 чалавек. Выпускнікі атрымаюць працу ў вясковых школах.

Раскопкі на Банцараўшчыне.

У нядзелю, 16 гэтага мая, гіст.-архэол. камісія Інбелкульту пачала выкананьне свайго сэзоннага пляну архэолёгічных дасьледаваньняў у ваколіцах Менску. Распачата раскопка на гарадзішчы **Банцараўшчына**, якое знаходзіцца на левым беразе р. Сьвіслачы, каля саўхозу Банцараўшчына, у 12 кілёметраў ад Менску.

Кіраўнікамі гэтага дасьледаваньня вызначаны сябры камісіі Дубінскі і Палікарповіч

16-га мая зрана яны пачалі працу са студэнтамі БДУ (Каваленя, Улашчык, Шутаў і Мукамолаў), пры ўдзеле праф. Доўнар-Запольскага, Сэрбава, Папова, Шчакаціхіна ды інш.

Азнаямленьне з надворным бокам Банцараўшчыны робіць такое уражаньне, што гэта гарадзішча павінна быць залічана да выдатных архэолёгічных помнікаў наўкола Менску. Знаходзіцца яно ў прыгожай мясцовасьці сярод узгоркаў (з захаду і поўначы ад яго). З паўдня, у нізе, старарэччы р. Сьвіслачы, за якім вялізная балотная сенажаць, млын, і шырокая даліна ракі Сьвіслачы.

З бакоў Банцараўскае гарадзішча закрыта дрэвамі Расьце найбольш сасна. Некалькі невялікіх дрэўцаў расьце і па верхнім плято гарадзішча.

Гарадзішча займае 27,5 сажняў у даўжыню і 15 саж. у шырыню і мае форму эліпса.

На поўдзень яно вельмі крута спускаецца да рэчкі. З Захаду, поўначы і з ўсходу мае два рвы. Шлях на гарадзішча быў з Усходу.

Уваход на гарадзішча ўпіраецца у курганны насып, які ўзвышаецца над усім гарадзішчам, і, такім чынам, усходняя частка Гарадзішча значна паднята, на захад. Плошча (плято) гарадзішча зьніжаецца, хоць ня вельмі значна.

Раскопкі распачаты ў паўднёва-ўсходнім баку пры ўваходзе на плошчу гарадзішча.

У працягу дня было выкапана каля ⅜ куб. зямлі ўся зямля прасеяна праз сіты.

Раскопкі вяліся бяз сьпешкі, разважна; своечасова рабіліся прамеры, фатаграфічныя здымкі, зарысоўкі.

Таўшчыня культурнага слоя (чарназём) каля 1 мэтру.

Пры раскопках заўважана ў глебе два слаі паміж якімі знаходзілася плашчадка з булыжніку, невялікага, але досыць шчыльнага прыкладзенага. Да гэтае плашчадкі трэба лічыць першы—верхні—новы слой, а пад камянямі другі—сподні слой, стары.

У першым верхнім слаі трапляліся чарапкі і фрагмэнты прасьліцаў—рыбалоўнага тыпу, Ёсьць і цэлыя.

Найбольш характарныя знаходкі даў ніжні слой. Тут знайдзена мэталічная прывеска з некалькімі лопасьцямі, жалезны серп (невялічкі—каля 4 вяршкоў) прасьліцы, некалькі прадметаў мастацкай аддзелкі з косьці (праколка, стрэлачка) і вельмі значная колькасьць чарапкоў, з якіх на частцы маецца арнамэнт.

Па гэтых знаходках можна лічыць Банцараўшчыну гарадзішча „Літоўскае“ эпохі.

Трэба лічыць, што гэта гарадзішча—было сялібай чалавека.

Не дарма тутэйшыя мясцовыя жыхары называюць гэтае гарадзішча „Замкам“, „Замчкам“ і кажуць, што калісь тут жыла некая княжна.

Паміж знаходкамі зьвяртаюць на сябе ўвагу ў значным ліку кускі жалезнага шлаку, і адзін кусок неапрацованага жалеза. Гэта ўжо паказнік таго, што жыхар Банцараўшчыны штосьці фабрыкаваў з жалеза, займаўся к таму-ж рыбалоўствам і паляўніцтвам.

Д. Даўгяла.

Хроніка.

Абавязковая перарэгістрацыя мэдпэрсаналу.

НК Аховы Здароўя апрацаваў праэкт правядзеньня па БССР перарэгістрацыі мэдпэрсаналу. Асобы, якія не перарэгіструюцца, ня толькі не атрымаюць адпаведных дакумантаў на права лячэньня, а і будуць прыцягнены да адказнасьці.

Дапамога бяспрытульным.

Па вестках з акруговых гарадоў, за час 2 хмесячніка на карысьць бяспрытульных дзяцей сабрана: у Менску—12.059 руб., у Віцебску—4.000 руб. Бабруйску—2.400 р. і ў Барысаве—1.300 р.

Пытаньне аб рэжыме эканоміі на ўсебеларускай нарадзе дырэктароў трэстаў і фабрык.

Адным з асноўных пытаньняў усебеларускай нарады дырэктароў трэстаў і фабрык, якая склікаецца на 28-V г. г., зьяўляецца пытаньне аб правядзеньні рэжыму эканоміі ў беларускай прамысловасьці.

Усе дырэктары трэстаў і фабрык зробяць даклады аб канкрэтных дасягненьнях у правядзеньні рэжыму эканоміі.

Арганізацыя Менскай акруговай камісіі ўнутранага гандлю («Окркомвнуторг»).

З прычыны таго, што рынак Менскай акругі зьяўляецца самым буйным у БССР і патрабуе штодзённага кіраўніцтва і рэгуляваньня, Нар. Кам. Гандлю БССР запрапанаваў Менскаму акрвыканкому ў тэрміновым парадку арганізаваць Менскую акруговую камісію ўнутранага гандлю.

Водпуск прыватнаму гандлю прадукцыі дзяржаўнай прамысловасьці.

Нар. Кам. Гандлю дазволіў Белшклотрэсту рэалізаваць частку сваёй прадукцыі на суму ня больш 115 000 руб. на прыватным рынку праз Белпайгандаль. Шкло, аднак, будзе адпушчацца прыватнаму гандлю пад абавязак прадаваць па цане, якая ня будзе перавышаць цаны кааперацыйнай сыстэмы.

Будаўнічая праца папертрэсту.

На пабудову новых будынкаў, капітальныя рамонты, абсталяваньні і сілавыя ўстаноўкі папертрэсту прэзыдыум ДПК зацьвердзіў суму ў 1227000 р. Пры гэтым адзначаецца, што выкананьне вызначаных работ дасьць магчымасьць павялічыць апрацоўку ў 26-27 годзе на прадпрыемствах папертрэсту ня менш, як на 50 проц. і ў 2 разы павялічыць вытворчасьць бібулы, зьнізіць сабекаштоўнасьць некаторых гатункаў паперы ад 4 да 23 проц., павялічыць вытворчасьць працы папяровых фабрык ад 24 да 33 проц.

Перавыбары судовых народных засядацеляў.

Закончылася кампанія перавыбараў судовых народных засядацеляў.

Новых народных засядацеляў абрана па БССР 30000 чал.

Курсы бібліятэкараў.

Управа палітасьветы мяркуе адчыніць курсы бібліятэкараў на 30 чал. Вядзецца падрыхтоўка да адчыненьня курсаў для падрыхтоўкі ліквідатараў Няпісьменнасьці.

Сярод маладнякоўцаў.

Клюб.

Пры маладнякоўскім клюбе ўтворана бібліятэка, якая мае беларускую, украінскую і расейскую літаратуру.

У хуткім часе пры клюбе распачне сваю працу гурток па вывучэньню ангельскай мовы. Адчынен клюб штодня ад 6-ай да 9-ай гадзіны вечара.

На вёску.

З 15 чэрвеня Менская філія „Маладняка“ прыпыніе на летні час сваю працу. Маладнякоўцы разьяжджаюцца па вёсках, дзе будуць праводзіць працу сярод сялян.

Выпуск Менскага рабфаку.

15 чэрвеня адбудзецца 4 выпуск Менскага рабфаку. Канчаюць курс 108 чал. Для далейшай адукацыі ў тэхнічных Вуз'ах будзе камандыравана ня больш 20 чал. Рэшта студэнтаў будуць прадаўжаць адукацыю ў Вуз'ах БССР.

Культурная сувязь з заграніцай.

БДУ ўзмацніў культурную сувязь з замежнымі навучальнымі ўстановамі, галоўным чынам, з унівэрсытэтамі. Устаноўлен рэгулярны абмен навуковымі выданьнямі з Польшчай, Францыяй, Нямеччынай, Чэхаславакіяй, Японіяй і інш. У замежных навуковых часопісах зьмешчаны артыкулы прафэсараў Рубашова, Кроля, Замоціна і інш.

Да прыёму ў авіяшколу.

Абраныя акругамі 20 кандыдатаў у Ленінградзкую авіяшколу павінны прыехаць 2-3 чэрвеня ў Смаленск для прахаджэньня прыёмнай камісіі.

Заняткі ў школе пачнуцца 1 ліпня.

Да прыёму ў ВУЗ'ы і тэхнікумы ў 1926 - 27 годзе.

У сёлетнім годзе пры прыёме ў Вуз'ы і тэхнікумы па БССР ніякай разьвёрсткі ня будзе.

Міжведамсьцьвенныя камісіі па камандыроўках у Вуз'ы і тэхнікумы, якія існавалі ў мінулым годзе, касуюцца.

Ніякіх камандыровак і атэстацый прафарганізацыі выдаваць ня будуць.

Усе весткі члена саюзу, што жадае паступіць у ВУЗ ці тэхнікум, павінны цалкам увайсьці ў анкету, якая завяраецца адпаведнай прафарганізацыяй.

Сацыяльна-клясавы адбор у лік студэнтаў Вуз'у ці тэхнікуму праводзіцца ўжо пасьля экзамену мясцовай прыёмачнай камісіяй адпаведнага Вуз'у з ліку таварышоў, вытрымаўшых экзамены.

Хлебапякарная вытворчасьць Менску.

Водлуг нядаўняга досьледу, агульны лік пякарняў у Менску зараз дасягае 170.

З гэтага ліку 12 кааперацыйных і дзяржаўных пякарняў, 4—працкалектыўных, 1—інвалідаў, 1—транспартна-спажыв. т-ва. 1—акруг. аддзелу нар. асьветы і 1—ДПУ.

Рэшта пякарняў (158)—прыватных асоб.

Сучасная вытворчасьць усіх пякарняў—1.540 пуд. (каля 50 проц. ужываньня), што тлумачыцца слабым ахватам хлебапякарнай справы кааперацыяй.

Канікулы ў школах.

Летнія канікулы ў партшколах, школах дарослых, рабочае моладзі і ў яўрэйскім рабочым унівэрсытэце вызначаны з 1 чэрвеня да 1 верасьня.

З 15 мая да 1 чэрвеня у гэтых школах праводзяцца залікі і калёквіумы.

Сымфанічны канцэрт.

Пасрэдбюро працаўнікоў мастацтва арганізуе 24 мая ў Дзяржаўным Тэатры вялікі сымфанічны канцэрт. У канцэрце прымуць удзел усе прафэсары і выкладчыкі Беларускага дзяржаўнага музычнага тэхнікуму на чале з Бяссьмертным.

Опэра ў Менску.

Пасрэдбюро працаўнікоў мастацтва вядзе перамовы з Маскоўскім опэрным тэатрам аб тым, каб трупа артыстаў гэтага тэатру распачала ў Менску ў сярэдзіне чэрвеня опэрныя гастролі.

На чыгунцы.

Грузавы рух праз граніцу.

З 15 мая па Зах. чыгунцы адчыніўся грузавы рух праз пагранічныя станцыі Жыткавічы-Мікашэвічы (Мазырская акр.)

Цягнік беспрасадачных зносін Менск-Харкаў.

З 15-га мая па Зах. чыгунцы пачаў штодзённа хадзіць цягнік беспрасадачных зносін па лініі Менск-Харкаў, з вагонамі на Сэвастопаль, Еўпаторыю і Мінэральныя Воды 3 разы ў тыдзень.

Рух дачных цягнікоў.

З 1-га чэрвеня намечана адкрыць штодзённы рух дачных цягнікоў па лініі Менск-Беларусь.

Да перабудовы дзяржаўнага тэатру ў Менску.

Пытаньне аб перабудове і пашырэньні нашага дзяржаўнага тэатру ў Менску—старое пытаньне. Тэатр наш замалы—можа зьмясьціць толькі 600 чал., і ўжо гэта адно не адпавядае сталіцы рэспублікі і колькасьці яе насяленьня.

У сучасным сваім стане будынак тэатру не прыстасована ні для публікі, ні для тэхнічнага і мастацкага пэрсаналу тэатру: няма зусім фойе, калідоры вельмі вузкія, уборныя знаходзяцца ў калідорах і пры тым—вельмі прымітыўныя. Няма курыльнага пакою, і публіка курыць у вэстыбюлі і на сходах. Памяшканьні артыстычнага і тэхнічнага пэрсаналу не адпавядаюць свайму прызначэньню. Адсутнасьць артыстычнага фойе змушае артыста туліцца па 4 гадз. і больш або ў перапоўненай уборнай, або ў калідоры і нават мэблявай, чакаць выхаду на сцэну ў калідоры, што вельмі шкодна адбіваецца на здароўі артыстаў і харыстаў.

З за цеснаты памяшканьня дэкарацыі і мэбля навалены на калідорах і на сходах, што вельмі небясьпечна пры магчымым пажары.

Касьцюмерная вельмі малая і ўся завешана касьцюмамі. Кравецкая майстэрня да таго малая, што кроіць і шыць у ёй зусім немагчыма. Бутафорскай майстэрні зусім няма і бутафор павінен працаваць у сваім складзе перапоўненым узрыўнымі рэчамі.

Майстэрня дэкаратараў малая і знаходзіцца задалёка ад сцэны.

Памяшканьне музыкантаў таксама вельмі малое—ледзь хапае на 20 музыкантаў, палова якіх сядзіць пад навесам сцэны.

Сцэна тэатру мае няпоўнае абсталяваньне электрычнасьцю. Падлога старая, мае старую канструкцыю (нахіл у 14 вяршкоў), што ня раз выклікала падзеньне артыстаў на сцэне і ў аркестры. Ёсьць яшчэ многа і іншых недарэчнасьцяў, якіх трэба было-б пазбыцца, але і пералічаных даволі, каб прысьці да вываду, што ў сучасным сваім выглядзе тэатр ня можа абслугоўваць ня толькі дзьвёх трупаў, але і адная ў яе цяпераш нім складзе, і што перабудова і пашырэньне яго плошчы зьяўляецца зусім патрэбным і сваячасным, тым болей, што вэнтыляцыя і печы пабудованы так кепска адносна да пажару, што вымагаюць неадкладнай пераробкі, незалежна ад агульнага рамонту. Тэхнічная камісія дзяржпляну БССР, якая спэцыяльна разглядала пытаньне аб патрэбе перабудовы і пашырэньня тэатру, прышла да вываду, што стан асноўных часьцін будынку дае магчымасьць пашырыць і перабсталяваць тэатр шляхам дабудовы новых памяшканьняў з усіх бакоў тэатру.

Прыбудова з левага боку дасьць памяшканьні для вешалкі на 600 асоб, фойе для 1 і 2 ярусаў, залю для рэпэтыцый і ўборныя для артыстаў.

Прыбудова з правага боку дасьць памяшканьні для службовага пэрсаналу, склады для мэблі, другую залю для рэпэтыцый і ўборныя для артыстаў.

Прыбудова за сцэнай дасьць склады, майстэрні для краўцоў, цырульніка, рэквізітара-бутафора, уборныя для артыстаў, фойе, памяшканьне для мясцкому, чырвонага кутка, майстэрні для дэкаратараў і мастакоў.

Прыбудова з пярэдняга фасаду дасьць фойе для 3 ярусу на 200 асоб.

Усе пералічаныя прыбудовы дадуць 500 кв. сажняў новай карысная плошчы.

Апрача таго, перабудова месц у 1, 2 і 3 ярусе тэатру павялічыць іх лічбу да 800.

Па прыблізнаму падрахунку каштоўнасьць усяго гэтага рамонту абыдзецца ў 255 тыс. рублёў.

Камісія пры гэтым знашла, што такі выдатак, ня гледзячы на сваю значнасьць, поўнасьцю ня вырашыць пытаньня плянавай працы двох існуючых трупаў (беларускай і яўрэйскай) і ня дасьць магчымасьці значна павялічыць колькасьць публікі, што ў свой чарод дало-б магчымасьць зьнізіць каштоўнасьць білетаў. Апрача таго, абслугоўваньне тэатру, апал, сьвятло, рамонт, амартызацыя яго—усё гэта выкліча значна большыя штогодныя выдаткі, як цяпер, а прыбытачнасьць тэатру павялічыцца нязначна Дзеля гэтага камісія палічыла лепшым пашырыць тэатр да 1200 месц. Тады тэатральную залю прышлося-б павялічыць плошчаю сцэны, а сцэну аднесьці назад, выцягнуўшы будынак тэатру далей у сад, што тэхнічна зусім магчыма, а пры патрэбе можна-б было падоўжыць і бакавыя прыбудовы.

Нам здаецца, што апошні варыянт пашырэньня плошчы тэатру зусім адпавядае вымаганьням моманту і значэньню Менску, як сталіцы БССР, з вельмі значным насяленьнем, якое з кожным годам шпарка будзе ўзрастаць.

М. Л.

Пастановы і загады ўраду БССР.

ПАСТАНОВА

Савету Народных Камісараў Беларускае Сацыялістычнае Савецкае Рэспублікі.

Аб працягу тэрміну для падачы заяў установамі крэдытнай каапэрацыі аб звароце маемасьці.

На падставе арт. 1 пастановы Савету Народных Камісараў СССР за 1 лютага 1926 г. (З.З. СССР 1926 г. № 18 арт. 115) аб зьмене арт. 8 і 11 пастановы СНК Саюзу ССР за 24 ліпня 1924 г. аб звароце маемасьці сельска-гаспадарчай, прамысловай і крэдытнай каапэрацыі (З.З. СССР 1924 г. № 3 арт. 36) Савет Народных Камісараў пастанаўляе:

Працягнуць тэрмін для падачы сельска-гаспадарчаю, прамысловаю і крэдытнаю каапэрацыяй заяў аб звароце нацыяналізаванае і муніцыпалізаванае маемасьці да 29 ліпня 1926 г.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР Я. АДАМОВІЧ.

Кіраўнік спраў Савету Народных Камісараў БССР М. МАРОЗ.

8 мая 1926 г.
г. Менск.

ПАСТАНОВА

Савету Народных Камісараў Беларускае ССР.

Аб дапаўненьні ўвагаю п. І пастановы СНК „Аб парадку разьмеркаваньня штрафных сум, якія спаганяюцца за незаконны выраб, хаваньне і збыт сьпірытусовых напіткаў і матэрый са сьпірытусам".

На зьмену сваё пастановы за 9 II-1923 г. «Аб парадку разьмеркаваньня штрафных сум, якія спаганяюцца за незаконны выраб, хаваньне і збыт сьпірытусавых напіткаў і матэрый са сьпірытусам» (З.З. БССР за 1923 г. № 3 арт. 36) Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе запісаць пункт 1 названае пастановы ў наступнай рэдакцыі:

„1. Штрафныя сумы, якія спаганяюцца ў судовым і ў адміністрацыйным парадку за незаконны выраб, хаваньне і збыт сьпірытусавых напіткаў і матэрый са сьпірытусам, разьмяркоўваюцца наступным парадкам: 50 проц ідзе на прэміраваньне супрацоўнікаў міліцыі, 25 проц. на нагароду іншым асобам, дапамагаўшым выяўленьню месцаў вырабу, хаваньня і збыту памянёных напіткаў і матэрый, і 25 проц. у даход мясцовых выканаўчых камітэтаў.

Увага: У тых выпадках, калі незаконны выраб, хаваньне і збыт сьпірытусавых напіткаў раскрыт без дапамогі прыватных асоб, то ў даход мясцовых выканаўчых камітэтаў ідзе 50 проц. зазначаных у гэтым пункце штрафных сум".

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР Я. АДАМОВІЧ.

Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў БССР М. МАРОЗ.

14 мая 1926 г.
г. Менск.

Папраўка.

У № 110 (1705) нашае газэты (за 18 е мая) у фэльетоне „Пра Барадаўку—бедака і адміністратара" па віне карэктуры дапушчана памылка: у першым слупку ў 18 радку зьверху надрукована: „и было у него два окна", а трэба чытаць „и было у него два ока".

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА.**

Навука і тэхніка.

Нязвычайны выпадак сьмерці ад радыё.

У Англіі, у часе палёту вайсковага аэраплана радыётэлеграфісты быў забіты электрычным токам. На аэраплане былі лётчык і радыётэлеграфісты, прычым апошні рабіў вопыты над радыёўстаноўкай. Праз 15 мінут пасьля ўзьлёту лётчык пачуў пах і ўбачыў дым, які ішоў з боку, дзе сядзеў радыётэлеграфісты. Лётчык зачыніў часланку рухача і запытаў, у чым справа. Не атрымаўшы адказу, ён спусьціўся на зямлю. Радыётэлеграфісты аказаўся забітым электрычнасьцю. Камісія, якая дасьледвала катастрофу знайшла некалькі недахватаў ва ўстаноўцы радыё на аэраплане. На разрадку меў уплыў мэталічны шалом радыётэлеграфістага. Гэты выпадак зьяўляецца першым і выключным у радыё-тэлеграфаваньні.

Паветраныя гіганты.

Нямецкія інжынэры, спэцыялістыя па будаваньню дырыжабляў, пераехалі ў Амэрыку і працуюць там над будаваньнем вялікіх паветраных караблёў абхватам у 130.000 і 140 000 куб. мэтраў. Гэтыя караблі змогуць перавозіць з Амэрыкі ў Эўропу па 80 пасажыраў і па 22 тоны грузу за 1 палёт.

Маторы з агульнай магутнасьцю ў 3 900 конскіх сіл будуць даваць яму хуткасьць у 125 кілёмэтраў у гадзіну.

Новы сродак, які „уваскрашае".

Раптоўная сьмерць хворага на стале ў часе апэрацыі бывае ня так ужо рэдка. Мэдычная думка з вялікім посьпехам вядзе змаганьне з гэтымі здарэньнямі. Цяпер знойдзена, што пэўная рашчына адрэналіну, калі яе ўпрысківаць тонкай іголкай проста у сардэчны мускул, пракалоўшы пярэднюю сьценку груд ей—здольна часамі ажывіць чалавека, які ўжо з паўгадзіны ляжаў трупам. Гэту рашчыну адрэналіну ўдасканалілі і далі ёй назву эпінэфрын. Новы сродак заваёўвае ўсё новых прыхільнікаў і запраўды набывае ўсё новыя і новыя посьпехі.

Апавяшчэньні.

— **Сёньня, 20 мая, у сэкцыі беларускае мовы і літаратуры Інбелкульту** (на 3-ім паверсе) адбудзецца агульнае пасяджэньне.

На парадку дня: **Рэвізія беларускага правапісу**

Запрашаюцца настаўнікі і выкладчыкі беларускае мовы.

Пачатак а 7-ай гадз. увечары.

— У чацьвер, 20 мая, а 7 гадз. увечары, у актавай залі БДУ (Земляробскі завулак) адбудзецца даклад для ад'яжджаючых на летнія канікулы студэнтаў БДУ на тэму: „Гаспадарчае становішча СССР і БССР". Пажадана прысутнасьць усіх студэнтаў БДУ.

Выканбюро БДУ.

— У пятніцу, 21-га мая, у 6 гадзін вечара, у памяшканьні ЦБ „Маладняка" адбудзецца чаргова адчынены **сход Менскай філіі „Маладняка".**

На парадку дня—даклад т. Лоскага на тэму—**„Сутнасьць мовы і мастацтва.**

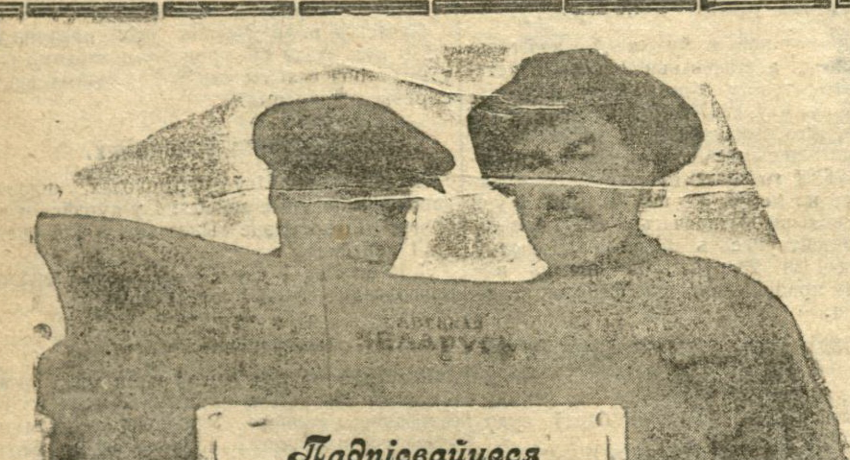

Падпісвайцеся на штодзённую беларускую газэту

„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ"

ОРГАН Ц. В. К. Б. С. С. Р.

„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ" зьяўляецца неабходнай газэтай для працаўніка цэнтральнага і мясцовага савецкага апарату, партыйца, вясковага актывіста, настаўніка, інтэлігента і інш:

На 1 месяц газэта каштуе	70 кап.
„ 2 „ „ „	1 р. 40 к.
„ 3 „ „ „	2 р. —
„ 6 „ „ „	4 р. —
На год „ „	7 р. —

Падпіска прымаецца ў Менску—Савецкая, 63, а ў правінцыі ўсімі аддзяленьнямі Дзярж. Выдавецтва, агентамі і ўпаўнаважанымі, а таксама ўсімі паштова-тэлеграфнымі аддзяленьнямі.

Галоўлітбел № 18185

ЦЫРК-КІНО

Кіеўскі цырк Кіссо А. Г.	**Чацьвер, 20-га мая.** ВЕЧАР СЬМЕХА І ЮМАРА вядомага народнага шута-сатырыка **Віталія ЛАЗАРЭНКА.** У новым рэпэртуары. Таксама прымае ўдзел уся трупа. ПАЧАТАК а 9-й гадз.
Кіно „Красная Звезда"	БАЯВІК **„НОЧЬ НА МОНМАРТРЕ"** („По проселочным дорогам"). Кіно-раман з цыркавога жыцьця.
Кіно „Пролетарий"	**„ПЕРВЫЕ ОГНИ".** Драма ў 7-мі частках.

Для канторы газ. „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ"
ПАТРЭБНА
НЕЗГАРАЕМАЯ КАСА.
Прапановы надсылаць у к-ру газ. «САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ» САВЕЦКАЯ, 63, 3-ці ПАВЕРХ.

Управа Упаўнаважанага Цэнтрасьпірту па раёну БССР
назначае ў памяшканьні ўправы
(Менск, 2-я Лекерта, дом № 15)
а 12 гадзіне дня

публічныя ТАРГІ

1) 21-га мая 1926 году

а) на правядзеньне рамонтна-будаўнічых работ на сьпіртаводачным заводзе Цэнтрасьпірту ў гор. Бабруйску на суму 21.000 рублёў.

б) на прыгатаваньне 3 800 штук адкрытых, рашотчатых скрынак для перавозкі бутэлек у 1/4, 1/20, 1/40 і 1/100 вядра, на суму 5.700 рублёў.

2) 24-га мая 1926 году

на продаж неліквідаваных фондаў Менскага сьпіртаводачнага заводу на суму 611 рублёў.

Папярэднія каштарыны, узоры скрынак, прадаваемая маемасьць ды іншыя ўмовы таргоў жадаючыя могуць атрымаць для азнаямленьня ў Управе Ўпаўнаважанага Цэнтрасьпірту штодня ад 10 да 2 гадзіны дня.

Да таргоў жадаючыя прыняць удзел у іх павінны прадставіць устаноўленыя залогі ў размеры 10 проц. абвешчанай сумы і дакуманты.

1-2.

Дзярж. Выд-ва Беларусі.

Новыя кнігі

вышлі з друку і прадаюцца:

1. **Цішка Гартны.** „На перагібе". Другая квадра раману „Сокі цаліны". Стар. 323. Цана 2 рублі.
2. **Якуб Колас.** „Казкі жыцьця". Апавяданьні. Стар. 73. Цана 50 кап.
3. **Янка Купала.** „Збор твораў" т. II-гі „Шляхам жыцьця". Стар. 348. Ц. 2 р. 40 к.
4. **Максім Гарэцкі.** „Ціхія песьні". Апавяданьні. Стар. 88. Цана 40 кап.
5. **М. Зарэцкі.** „Голы зьвер". Аповесьць. . . . . Стар. 95. Ц. 35 к.
6. **Крапіва.** „Біблія" . . . . Стар. 96. Ц. 50 к.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Пашп., выд. Менск. акр. міліц., Гембіцкай Ш. К., кв. 2245.

— 2 рэгістрац. карт. на каней, выд. Самахвалаўскім райён. вык. кам., Маячану С.П., кв. 2246.

— Пасьведч. № 45, выд. Дудзіцкім с.-г. т-вам, даручэньне № 28, выд. Дудзіцкім сельска-гаспадарчым таварыствам, Макас С. А., кв. 2247.

— Пашп. № 16, выд. б. Дудзіцкім вал. вык. кам., Макас С. А., кв. 2248.

— Учотн вайсковы біл. № 169, выд Менск акр. ваен. кам., Макас С. А., кв. 2249.

— Лічн. кніж. № 58, выд. Любаньскім райён. вык. кам., Даўгушцу Р. П, кв, 2250.

— Лічн. кніж. № 99, выд. Любаньскім раённым вык. кам., Русаковічу С. А., кв. 2251.

— Лічн. карт. № 215 і ўчотн. кніж. на каня № 2246, на імя Дабрывеўскай П. Н. і Дабрывеўскага М. Г., кв. 2252.

— Лекавая кніж. № 2716, выд. Слуцкай акр. страх кас., Чэтырбок І. Ф., кв. 2253.

— Лічн. кніж. № 31, выд. Лагойскім райён. вык. кам., Каляга П. П., кв. 2254.

— Пасьведч. замест прыпіснога пасьведч., № 417, выд. Менск. акр. ваен. кам., Гатаву І. Г., кв 2255.

— Пасьведч. № 719, выд. упр. Мікалаеўскай міліц., Тумаоўскаму К. І. і яго жонцы В. А., кв. 2256.

— Лекавая кніж., выд. Менск страх. кас., сябра саюзу кажэўнікаў, Севасьцюку І. Ф., кв. 2257.

— Пасьведч. № 61, выд. Самахвалаўскім райён. вык. кам., Бандарчыку А. Н., кв. 2258.

— Пасьведч. аб разводзе, выд. Самахвал. райён. вык. кам., Ламаноўскаму І. Ю., квітанц. 2228.

— Лічн. карт., выд. Самахвалав. райён. вык. кам., Ламаноўскаму І. Ю., кв. 2229.

— Пропуск і фактура на права атрым. матар'ялу з Лесбелу № 3871, выд. Менск. аддз. Лесбелу, Шабуневічу А, О., кв. 2231.

— Лічн. кніж., выд. Сьмілаўскім райён. вык. кам., Пратасэвічу Ц І, кв. 2232.

— Каапэрац. кніж. МЦРК, сябра саюзу нарч. хар., Цукерман Б. А., кв. 2233.

— Лекавая спраўка замест кніж., выд. завкомам зав. „Пролетарий", Караваевай В. І., кв. 2241.

— Пасьв., выд. Лагойскім райён. вык. кам., Цвілька М., кв 2235.

— Сябр. кніж. № 1214, выд. саюз. пр. зямлі і лесу, Яцэнка І., кв. 2 36.

— Пасьведч. аб разводзе, выд. Астрашыцка-Гарадецкім райён. выкан. кам., Адамовічу М. М., кв. 2237.

— Лекавая кніж., выд. Бабруйск. страх. кас., сябра саюзу харчав., Лішыцу І., кв. 2238.

— Лекав. кніж., выд. Менск. страх. кас., сябра саюзу мэдсантруд, Тамашэўскай В., кв. 2239.

— Каапэрац. кніж. МЦРК, сябра саюзу мэдсантруд, Тамашэўскай Ц. А., кв. 2240.

— Лічн. кніж., выд. б. Старасельск. вал. выккам., Садоўскаму Б. А., кв. 2242.

— Лекавая кніж., выд. Менск. страх. кас., сябра саюзу нар. харч., Цвілька М., квітанц. 2234.

— Каапэрац. кніж. МЦРК, сябра саюзу харчавікоў, Савічу А. Г., кв. 2243.

— Мэтрычны выпіс, выд. Менск. Загс, Барташэвічу Ц. Г., кв. 2244.

— Лекавая кніж. № 13524, выд. Менск. страх. кас., сябра саюзу „Усемыкасантруд", Юркевіч Б. Ф., кв. 154.

1-ая дзяржаўная друкарня.